

87/5/A/2008

WYROK

z dnia 27 czerwca 2008 r.

Sygn. akt K 51/07*

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Marian Grzybowski – przewodniczący

Zbigniew Cieślak

Wojciech Hermeliński

Marek Mazurkiewicz

Janusz Niemcewicz – sprawozdawca,

protokolant: Grażyna Szałygo,

po rozpoznaniu, z udziałem wnioskodawcy oraz Sejmu i Prokuratora Generalnego, na rozprawie w dniu 27 czerwca 2008 r., wniosku grupy posłów o zbadanie zgodności:

- 1) ustawy z dnia 14 grudnia 2006 r. o zmianie ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego oraz ustawę o służbie funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służby Wywiadu Wojskowego (Dz. U. z 2007 r. Nr 7, poz. 49):
 - z art. 45 ust. 1 w związku z art. 10, art. 78, art. 175 i art. 2 Konstytucji oraz w związku z art. 6 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284, ze zm.) oraz art. 14 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych (Dz. U. z 1977 r. Nr 38, poz. 167),
 - z art. 42 ust. 3 Konstytucji w związku z art. 6 ust. 2 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności oraz art. 14 ust. 2 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych,
 - z art. 32 ust. 2 Konstytucji,
 - z art. 30 Konstytucji,
- 2) ustawy z 14 grudnia 2006 r. powołanej w punkcie 1 w zakresie, w jakim nie pozwala osobom objętym badaniem Komisji Weryfikacyjnej na dostęp do informacji ich dotyczących gromadzonych przez organ administracji rządowej ani nie pozwala na sprostowanie lub usunięcie nieprawdziwych danych, z art. 51 ust. 3 i 4 Konstytucji,
- 3) ustawy z 14 grudnia 2006 r. powołanej w punkcie 1 z art. 31 ust. 3 Konstytucji w zakresie, w jakim ogranicza prawa jednostki, jednocześnie nie realizując jednego z uprawnionych celów określonych w art. 31 ust. 3 Konstytucji,
- 4) ustawy z 14 grudnia 2006 r. powołanej w punkcie 1 w zakresie, w jakim wprowadza kolejny wyjątek od zasady wieczystej ochrony danych identyfikujących osoby, które udzieliły pomocy w zakresie czynności operacyjno-rozpoznawczych wojskowym służbom specjalnym, z art. 2 oraz art. 7 Konstytucji,

* Sentencja została ogłoszona dnia 10 lipca 2008 r. w Dz. U. Nr 122, poz. 797.

- 5) art. 70a ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego oraz ustawę o służbie funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służby Wywiadu Wojskowego (Dz. U. Nr 104, poz. 711, ze zm.), dodanego przez ustawę z 14 grudnia 2006 r. powołaną w punkcie 1, w zakresie, w jakim nieprecyzyjnie definiuje zakres przedmiotowy Raportu Komisji Weryfikacyjnej, pozostawiając tym samym zbyt duży zakres swobodnego uznania organu pozasądowego, z art. 2 oraz art. 7 Konstytucji,
- 6) art. 70a ust. 2 ustawy z 9 czerwca 2006 r. powołanej w punkcie 5, dodanego przez ustawę z 14 grudnia 2006 r. powołaną w punkcie 1, w zakresie, w jakim zbyt szeroko zakreśla zakres podmiotowy Raportu Komisji Weryfikacyjnej, stwarzając tym samym niebezpieczeństwo bezprawnego naruszenia praw jednostek, z art. 2, art. 7 oraz art. 30 Konstytucji,
- 7) art. 70d ust. 1 ustawy z 9 czerwca 2006 r. powołanej w punkcie 5, dodanego przez ustawę z 14 grudnia 2006 r. powołaną w punkcie 1, w zakresie, w jakim pozwala na sporządzanie uzupełnień raportów Komisji Weryfikacyjnej bez żadnych ograniczeń co do czasu oraz ich zakresu, a tym samym stwarza możliwość nieograniczonego w czasie działania Komisji Weryfikacyjnej, z art. 2 oraz art. 7 Konstytucji,
- 8) art. 70d ust. 2 ustawy z 9 czerwca 2006 r. powołanej w punkcie 5, dodanego przez ustawę z 14 grudnia 2006 r. powołaną w punkcie 1, w zakresie, w jakim pozwala na sporządzanie uzupełnień Szefowi SKW oraz Szefowi SWW, a tym samym stwarza możliwość prowadzenia nieograniczonej w czasie weryfikacji żołnierzy, pracowników WSI oraz osób z nimi współpracujących, z art. 2 oraz art. 7 Konstytucji,
- 9) art. 62 ust. 2a ustawy z 9 czerwca 2006 r. powołanej w punkcie 5, dodanego przez ustawę z 14 grudnia 2006 r. powołaną w punkcie 1, w zakresie, w jakim przewiduje możliwość przekazania przez Marszałka Sejmu sprawozdania Komisji Likwidacyjnej bliżej nieokreślonym „innym organom państwowym realizującym zadania w zakresie bezpieczeństwa lub obronności państwa”, z art. 2 oraz art. 7 Konstytucji,
- 10) art. 63 ust. 4a ustawy z 9 czerwca 2006 r. powołanej w punkcie 5, dodanego przez ustawę z 14 grudnia 2006 r. powołaną w punkcie 1, oraz art. 67 ust. 5 ustawy z 9 czerwca 2006 r. powołanej w punkcie 5, w zakresie, w jakim przepisy te przyznają prawo do samodzielnego dysponowania wolą wypowiedzenia się w procesie weryfikacyjnym oraz udzielają automatycznego (z mocy tego przepisu) zwolnienia z obowiązku zachowania tajemnicy, z art. 2 oraz art. 7 Konstytucji,
- 11) art. 70c ust. 4 ustawy z 9 czerwca 2006 r. powołanej w punkcie 5, dodanego przez ustawę z 14 grudnia 2006 r. powołaną w punkcie 1, w zakresie, w jakim pozwala Prezydentowi RP na upublicznienie Raportu Komisji Weryfikacyjnej, z art. 2, art. 7 w związku z art. 126 ust. 2 i 3 oraz art. 134 Konstytucji,
- 12) art. 70c ustawy z 9 czerwca 2006 r. powołanej w punkcie 5, dodanego przez ustawę z 14 grudnia 2006 r. powołaną w punkcie 1, w zakresie, w jakim narusza równowagę władz w Rzeczypospolitej Polskiej, z art. 10 oraz art. 7 Konstytucji,
- 13) art. 70c ust. 2 i 3 ustawy z 9 czerwca 2006 r. powołanej w punkcie 5 w zakresie, w jakim przewiduje zasięgnięcie przez Prezydenta RP opinii Marszałka Sejmu oraz Marszałka Senatu, jednakże nie wiąże z tym żadnych

konsekwencji w razie opinii negatywnej co do publikacji raportu Komisji Weryfikacyjnej, z art. 10 oraz art. 2 Konstytucji,
a także:

- 14) art. 63 ust. 6a ustawy z 9 czerwca 2006 r. powołanej w punkcie 5, dodanego przez ustawę z 14 grudnia 2006 r. powołaną w punkcie 1, w zakresie, w jakim zapewnia członkom i przewodniczącemu Komisji Weryfikacyjnej dostęp do wszelkich dokumentów niezbędnych do weryfikacji oświadczeń, o których mowa w art. 67 ust. 1 i 3, z art. 2, art. 7 i art. 31 ust. 3 Konstytucji,
- 15) art. 70b ustawy z 9 czerwca 2006 r. powołanej w punkcie 5, dodanego przez ustawę z 14 grudnia 2006 r. powołaną w punkcie 1, z art. 2 i art. 7 Konstytucji,
- 16) art. 79a ustawy z 9 czerwca 2006 r. powołanej w punkcie 5, dodanego przez ustawę z 14 grudnia 2006 r. powołaną w punkcie 1, z art. 2, art. 7 i art. 31 ust. 3 Konstytucji,

o r z e k a:

1. Art. 62 ust. 2a ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego oraz ustawę o służbie funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służby Wywiadu Wojskowego (Dz. U. Nr 104, poz. 711 i Nr 218, poz. 1592 oraz z 2007 r. Nr 7, poz. 49), dodany przez art. 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2006 r. o zmianie ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego oraz ustawę o służbie funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służby Wywiadu Wojskowego (Dz. U. z 2007 r. Nr 7, poz. 49), jest zgodny z art. 2 i art. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Art. 63 ust. 4a ustawy z 9 czerwca 2006 r. powołanej w punkcie 1, dodany przez art. 1 pkt 2 lit. a ustawy z 14 grudnia 2006 r. powołanej w punkcie 1, jest zgodny z art. 2 i art. 7 Konstytucji.

3. Art. 63 ust. 6a ustawy z 9 czerwca 2006 r. powołanej w punkcie 1, dodany przez art. 1 pkt 2 lit. c ustawy z 14 grudnia 2006 r. powołanej w punkcie 1, w zakresie, w jakim zapewnia członkom i przewodniczącemu Komisji Weryfikacyjnej dostęp do wszelkich dokumentów niezbędnych do weryfikacji oświadczeń, o których mowa w art. 67 ust. 1 i 3, jest zgodny z art. 2, art. 7 i art. 31 ust. 3 Konstytucji.

4. Art. 70a ustawy z 9 czerwca 2006 r. powołanej w punkcie 1, dodany przez art. 1 pkt 4 ustawy z 14 grudnia 2006 r. powołanej w punkcie 1:

a) w zakresie, w jakim nie gwarantuje zainteresowanym osobom dostępu do akt sprawy, jest niezgodny z art. 51 ust. 3 Konstytucji,

b) w zakresie, w jakim nie gwarantuje stronom prawa do wysłuchania w przedmiocie zebranych informacji, będących podstawą sporządzenia raportu Przewodniczącego Komisji Weryfikacyjnej, jest niezgodny z art. 51 ust. 4 Konstytucji.

c) w zakresie, w jakim nie przewiduje środków prawnych umożliwiających uruchomienie sądowej kontroli decyzji o podaniu do publicznej wiadomości danych osobowych objętych raportem Przewodniczącego Komisji Weryfikacyjnej, jest niezgodny z art. 45 ust. 1 Konstytucji,

5. Art. 70a ust. 1 ustawy z 9 czerwca 2006 r. powołanej w punkcie 1, dodany przez art. 1 pkt 4 ustawy z 14 grudnia 2006 r. powołanej w punkcie 1, jest zgodny z art. 2 Konstytucji oraz nie jest niezgodny art. 7 Konstytucji.

6. Art. 70a ust. 2 ustawy z 9 czerwca 2006 r. powołanej w punkcie 1, dodany przez art. 1 pkt 4 ustawy z 14 grudnia 2006 r. powołanej w punkcie 1:

a) jest niezgodny z art. 32 Konstytucji,

b) jest zgodny z art. 2, art. 7 i art. 30 Konstytucji.

7. Art. 70b ustawy z 9 czerwca 2006 r. powołanej w punkcie 1, dodany przez art. 1 pkt 4 ustawy z 14 grudnia 2006 r. powołanej w punkcie 1, jest zgodny z art. 2 i art. 7 Konstytucji.

8. Art. 70c ustawy z 9 czerwca 2006 r. powołanej w punkcie 1, dodany przez art. 1 pkt 4 ustawy z 14 grudnia 2006 r. powołanej w punkcie 1, jest zgodny z art. 7 i art. 10 Konstytucji.

9. Art. 70c ust. 2 i 3 ustawy z 9 czerwca 2006 r. powołanej w punkcie 1, dodany przez art. 1 pkt 4 ustawy z 14 grudnia 2006 r. powołanej w punkcie 1, jest zgodny z art. 2 i art. 10 Konstytucji.

10. Art. 70c ust. 4 ustawy z 9 czerwca 2006 r. powołanej w punkcie 1, dodany przez art. 1 pkt 4 ustawy z 14 grudnia 2006 r. powołanej w punkcie 1, jest zgodny z art. 2 oraz z art. 7 w związku z art. 126 ust. 2 i 3 oraz art. 134 Konstytucji.

11. Art. 70d ust. 1 i 2 ustawy z 9 czerwca 2006 r. powołanej w punkcie 1, dodany przez art. 1 pkt 4 ustawy z 14 grudnia 2006 r. powołanej w punkcie 1, jest zgodny z art. 2 i art. 7 Konstytucji.

12. Art. 79a ustawy z 9 czerwca 2006 r. powołanej w punkcie 1, dodany przez art. 1 pkt 5 ustawy z 14 grudnia 2006 r. powołanej w punkcie 1, jest zgodny z art. 2, art. 7 i art. 31 ust. 3 Konstytucji.

13. Ustawa z 14 grudnia 2006 r. powołana w punkcie 1 jest zgodna z art. 2, art. 7 i art. 30 Konstytucji oraz nie jest niezgodna z art. 31 ust. 3 i art. 42 ust. 3 Konstytucji.

14. Ustawa z 14 grudnia 2006 r. powołana w punkcie 1, z wyjątkiem jej art. 1 pkt 4 – w zakresie, w jakim dotyczy on art. 70a ust. 2 ustawy z 9 czerwca 2006 r. powołanej w punkcie 1 (punkt 5 wyroku) – jest zgodna z art. 32 Konstytucji.

Ponadto p o s t a n a w i a:

na podstawie art. 39 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643, z 2000 r. Nr 48, poz. 552 i Nr 53, poz. 638, z 2001 r. Nr 98, poz. 1070 oraz z 2005 r. Nr 169, poz. 1417) umorzyć postępowanie w pozostałym zakresie ze względu na zbędność wydania wyroku.

UZASADNIENIE

I

1. Grupa posłów na Sejm (dalej: wnioskodawca) pismem z 9 listopada 2007 r. wystąpiła z wnioskiem o stwierdzenie niezgodności:

1) ustawy z dnia 14 grudnia 2006 r. o zmianie ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego oraz ustawę o służbie funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służby Wywiadu Wojskowego (Dz. U. z 2007 r. Nr 7, poz. 49; dalej: ustawa z 14 grudnia 2006 r.):

– z art. 45 ust. 1 w związku z art. 10, art. 78, art. 175 i art. 2 Konstytucji oraz w związku z art. 6 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284, ze zm.; dalej: Konwencja) oraz art. 14 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych (Dz. U. z 1977 r. Nr 38, poz. 167; dalej: Pakt);

– z art. 30 Konstytucji;

– z art. 42 ust. 3 w związku z art. 6 ust. 2 Konwencji oraz art. 14 ust. 2 Paktu;

– z art. 32 ust. 2 Konstytucji;

2) ustawy z 14 grudnia 2006 r. w zakresie, w jakim nie pozwala osobom objętym badaniem Komisji Weryfikacyjnej na dostęp do informacji ich dotyczących gromadzonych przez organ administracji rządowej ani nie pozwala na sprostowanie lub usunięcie nieprawdziwych danych, z art. 51 ust. 3 i 4 Konstytucji;

3) ustawy z 14 grudnia 2006 r. z art. 31 ust. 3 Konstytucji w zakresie, w jakim ogranicza prawa jednostki, jednocześnie nie realizując jednego z uprawnionych celów określonych w art. 31 ust. 3 Konstytucji;

4) ustawy z dnia 14 grudnia 2006 r. w zakresie, w jakim wprowadza kolejny wyjątek od zasady wieczystej ochrony danych identyfikujących osoby, które udzieliły pomocy w zakresie czynności operacyjno-rozpoznawczych wojskowym służbom specjalnym, z art. 2 oraz z art. 7 Konstytucji;

5) art. 70a ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego oraz ustawę o służbie funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służby Wywiadu Wojskowego (Dz. U. Nr 104, poz. 711, ze zm.; dalej: ustawa z 9 czerwca 2006 r.), wprowadzonego przez ustawę z 14 grudnia 2006 r., w zakresie, w jakim nieprecyzyjnie definiuje zakres przedmiotowy raportu Komisji Weryfikacyjnej, pozostawiając tym samym zbyt duży zakres swobodnego uznania organu pozasądowego, z art. 2 oraz art. 7 Konstytucji;

6) art. 70a ust. 2 ustawy z 9 czerwca 2006 r. powołanej w punkcie 5, dodanego przez ustawę z 14 grudnia 2006 r. powołaną w punkcie 1, w zakresie, w jakim zbyt szeroko określa zakres podmiotowy raportu Komisji Weryfikacyjnej, stwarzając tym samym niebezpieczeństwo bezprawnego naruszenia praw jednostek, z art. 2, art. 7 oraz art. 30 Konstytucji;

7) art. 70d ust. 1 ustawy z 9 czerwca 2006 r., wprowadzonego przez ustawę z 14 grudnia 2006 r., w zakresie, w jakim pozwala na sporządzanie uzupełnień raportów Komisji Weryfikacyjnej bez żadnych ograniczeń co do czasu oraz ich zakresu, a tym samym stwarza możliwość nieograniczonego w czasie działania Komisji Weryfikacyjnej, z art. 2 oraz art. 7 Konstytucji;

8) art. 70d ust. 2 ustawy z 9 czerwca 2006 r., wprowadzonego przez ustawę z 14 grudnia 2006 r., w zakresie, w jakim pozwala na sporządzanie uzupełnień Szefowi SKW oraz Szefowi SWW, a tym samym stwarza możliwość prowadzenia nieograniczonej

w czasie weryfikacji żołnierzy, pracowników WSI oraz osób z nimi współpracujących, z art. 2 oraz art. 7 Konstytucji;

9) art. 62 ust. 2a ustawy z 9 czerwca 2006 r., wprowadzonego przez ustawę z 14 grudnia 2006 r., w zakresie, w jakim przewiduje możliwość przekazania przez Marszałka Sejmu sprawozdania Komisji Likwidacyjnej bliżej nieokreślonym „innym organom państwowym realizującym zadania w zakresie bezpieczeństwa lub obronności państwa”, z art. 2 oraz art. 7 Konstytucji;

10) art. 63 ust. 4a ustawy z 9 czerwca 2006 r., wprowadzonego przez ustawę z 14 grudnia 2006 r., oraz art. 67 ust. 5 ustawy z 9 czerwca 2006 r. w zakresie, w jakim przepisy te przyznają prawo do samodzielnego dysponowania wolą wypowiedzenia się w procesie weryfikacyjnym oraz udzielają automatycznego (z mocy tego przepisu) zwolnienia z obowiązku zachowania tajemnicy, z art. 2 oraz art. 7 Konstytucji;

11) art. 70c ust. 4 ustawy z 9 czerwca 2006 r., wprowadzonego przez ustawę z 14 grudnia 2006 r., w zakresie, w jakim pozwala Prezydentowi RP na upublicznienie raportu Komisji Weryfikacyjnej, z art. 2, art. 7 w związku z art. 126 ust. 2 i 3 oraz art. 134 Konstytucji;

12) art. 70c ustawy z 9 czerwca 2006 r., wprowadzonego przez ustawę z 14 grudnia 2006 r., w zakresie, w jakim narusza równowagę władz w Rzeczypospolitej Polskiej, z art. 10 oraz art. 7 Konstytucji;

13) art. 70c ust. 2 i 3 ustawy z 9 czerwca 2006 r. w zakresie, w jakim przewiduje zasięgnięcie przez Prezydenta RP opinii Marszałka Sejmu oraz Marszałka Senatu, jednakże nie wiąże z tym żadnych konsekwencji w razie opinii negatywnej co do publikacji raportu Komisji Weryfikacyjnej, z art. 10 oraz art. 2 Konstytucji.

W ocenie wnioskodawcy ustawa z 14 grudnia 2006 r. narusza prawo do sądu zagwarantowane w art. 45 ust. 1 Konstytucji oraz w art. 6 Konwencji i art. 14 Paktu. Przewodniczący Komisji Weryfikacyjnej orzeka o tym, które z zachowań żołnierzy i pracowników Wojskowych Służb Informacyjnych stanowią przestępstwo, a informacje na ten temat są zamieszczane w raporcie podawanym do publicznej wiadomości. Ustawa nie przewiduje poddania działalności Komisji Weryfikacyjnej wymogom proceduralnym wynikającym z Konstytucji oraz z kodeksu postępowania karnego. W konsekwencji osoby, których będzie dotyczył raport Komisji Weryfikacyjnej, nie posiadają proceduralnych gwarancji zapewniających należyte rozważenie ich racji oraz argumentów. Ustawa nie zawiera także środków umożliwiających odwołanie się od stwierdzeń zawartych w raporcie.

W *petitum* wniosku wnioskodawca wnosi o stwierdzenie, że ustawa z 14 grudnia 2006 r. jest niezgodna z art. 42 ust. 3 w związku z art. 6 ust. 2 Konwencji oraz art. 14 ust. 2 Paktu. Z treści uzasadnienia wynika, że powołany wzorzec kontroli to art. 42 ust. 3 Konstytucji. W ocenie wnioskodawcy ustawa z 14 grudnia 2006 r. narusza zasadę domniemania niewinności oraz zasadę, że nikt nie może zostać zmuszony do oskarżania samego siebie. Przyporządkowanie w raporcie konkretnej osobie odpowiedzialności za któryś ze stanów faktycznych opisanych w art. 67 ust. 1 pkt 1-10 ustawy z 9 czerwca 2006 r. jest równoznaczne z przypisaniem jej winy za przestępstwo. Jest to niedopuszczalne bez uprzedniego stwierdzenia winy prawomocnym wyrokiem sądu. Tymczasem ustawa powierzyła wymiar sprawiedliwości Przewodniczącemu Komisji Weryfikacyjnej oraz szefom wojskowych służb specjalnych.

Zdaniem wnioskodawcy ustawa z 14 grudnia 2006 r. narusza zakaz dyskryminacji ustanowiony w art. 32 Konstytucji. Należy dodać, że wnioskodawca w *petitum* wniosku wskazuje jako wzorzec kontroli art. 32 ust. 2 Konstytucji, natomiast z uzasadnienia wynika, że przyjmuje jako wzorzec – cały art. 32 Konstytucji. Według wnioskodawcy sytuacja osób, których dane osobowe zostaną opublikowane w raporcie Komisji

Weryfikacyjnej, jest gorsza od wszelkich innych osób, którym władza wyrządzi jakąkolwiek szkodę, a także gorsza od sytuacji sprawców wszystkich innych przestępstw. Osoba, której dane osobowe zostały opublikowane w raporcie Komisji Weryfikacyjnej, może bronić się tylko poprzez wytoczenie powództwa o ochronę dóbr osobistych, co wiąże się z ponoszeniem kosztów sądowych, przerzuceniem ciężaru dowodu na zainteresowanego oraz brakiem możliwości dostępu do dokumentów w posiadaniu komisji.

Według wnioskodawcy ustawa z 14 grudnia 2006 r. narusza art. 51 ust. 3 i 4 Konstytucji, ponieważ nie zapewnia zainteresowanemu dostępu do dotyczących ich akt i dokumentów, nie przewiduje też żadnych możliwości sprostowania zgromadzonych danych czy też usunięcia informacji nieprawdziwych.

Wnioskodawca sformułował zarzut naruszenia art. 31 ust. 3 Konstytucji. Jego zdaniem ustawa z 14 grudnia 2006 r. ma przede wszystkim na celu rozliczenie z przeszłością, uświadomienie i edukację społeczeństwa polskiego. Cele te nie uzasadniają ingerencji w sferę konstytucyjnych praw i wolności.

Zdaniem wnioskodawcy ustawa z 14 grudnia 2006 r. bezpośrednio ingeruje w godność człowieka, naruszając art. 30 Konstytucji. W raporcie Komisji Weryfikacyjnej ujawnieniu podlega nie tylko przyznanie się do winy, ale również zakres popełnionych nadużyć, przy czym informacje te mogą być uzupełnianie przez analizę materiałów archiwalnych i zeznania innych osób. W ten sposób samooskarżenie nie pozostaje jedynie deklaracją co do faktu naruszenia określonych norm, ale staje się informacją publiczną o treści, na którą zainteresowana osoba ma jedynie ograniczony wpływ.

Kolejny zarzut przedstawiony przez wnioskodawcę dotyczy zakresu przedmiotowego raportu Komisji Weryfikacyjnej określonego w art. 70a ustawy z 9 czerwca 2006 r. Po pierwsze, wnioskodawca ma wątpliwości, czy można precyzyjnie określić, jaki był zakres kompetencji Wojskowych Służb Informacyjnych przed 2003 r., skoro dopiero w 2003 r. została uchwalona ustawa o Wojskowych Służbach Informacyjnych. Po drugie, raport Komisji Weryfikacyjnej ma odnosić się także do „innych działań wykraczających poza sferę obronności i bezpieczeństwa Sił Zbrojnych RP”. Użyty przez ustawodawcę zwrot ma charakter niedookreślony, trudno bowiem wyobrazić sobie, o jakie inne działania chodzi. Pozostawienie tak dużego marginesu dowolności Komisji Weryfikacyjnej co do zakresu jej raportu przeczy zasadzie legalizmu działalności władz państwowych (art. 7 Konstytucji) oraz zasadzie demokratycznego państwa prawnego (art. 2 Konstytucji).

Raport ma obejmować informacje: 1) o osobach współdziałających z żołnierzami i pracownikami Wojskowych Służb Informacyjnych oraz wojskowych jednostek organizacyjnych, realizujących zadania w zakresie wywiadu i kontrwywiadu wojskowego, w dokonywaniu czynów określonych w ustawie, 2) o osobach nakłaniających, ułatwiających i nakazujących wykonanie tych czynów, a także 3) o osobach, które nie zapobiegły dokonaniu tych czynów (art. 70a ust. 2 i 3 ustawy z 9 czerwca 2006 r.). Dane wymienionych osób mają zostać ujawnione nawet wtedy, gdy osoby te jedynie przewidywały, że uczestniczą w działaniach określonych w ustawie. Teoretycznie publikacji swojego nazwiska w raporcie może spodziewać się osoba, która współpracowała z żołnierzem lub pracownikiem WSI w dobrej wierze, ale zabrakło jej czujności, aby przewidzieć uczestnictwo w działaniach przekraczających zakres kompetencji WSI. Wnioskodawca wyraził pogląd, że takie określenie zakresu raportu narusza art. 2, art. 7 i art. 30 Konstytucji.

W ocenie wnioskodawcy art. 70d ust. 1 ustawy z 9 czerwca 2006 r. nie wprowadza żadnych ograniczeń czasowych ani jakościowych badań Komisji Weryfikacyjnej. Wobec tego, że komisja jest powołana do zbadania określonej sprawy, brak ograniczeń czasowych

w jej funkcjonowaniu przy ewentualnych skutkach jej działań narusza art. 2 i art. 7 Konstytucji.

Zdaniem wnioskodawcy art. 70d ust. 2 ustawy z 9 czerwca 2006 r. pozwala na sporządzanie uzupełnień do raportu Komisji Weryfikacyjnej Szefowi SKW oraz Szefowi SWW bez ograniczeń czasowych. W demokratycznym państwie nie może być dopuszczalne przyznanie uprawnień quasi-sądowych organowi administracyjnemu, który może z nich korzystać w dowolnym czasie, dlatego też zaskarżony przepis jest niezgodny z art. 2 i art. 7 Konstytucji.

Według wnioskodawcy ustawa z 14 grudnia 2006 r. wprowadza wyjątki od zasady wieczystej ochrony danych identyfikujących osoby, które udzieliły pomocy w zakresie czynności operacyjno-rozpoznawczych wojskowym służbom specjalnym. Przez użycie nieprecyzyjnych zwrotów oraz niewłaściwą konstrukcję prawną przepisy ustawy z 14 grudnia 2006 r. naruszają art. 2 i art. 7 Konstytucji.

Art. 62 ust. 2a ustawy z 9 czerwca 2006 r. przewiduje kolejny wyjątek od zasad ochrony informacji niejawnych, wprowadzając możliwość przekazania przez Marszałka Sejmu sprawozdania Komisji Likwidacyjnej bliżej nieokreślonym „innym organom państwowym realizującym zadania w zakresie bezpieczeństwa lub obronności państwa”. Przepis ten przez niedbałe i nieprecyzyjne sformułowanie wykracza przeciwko zasadzie demokratycznego państwa prawnego wyrażonej w art. 2 Konstytucji oraz zasadzie legalizmu wyrażonej w art. 7 Konstytucji.

Art. 63 ust. 4a ustawy z 9 czerwca 2006 r. ustanawia możliwość wyjaśniania wątpliwości co do zgodności z prawdą oświadczeń składanych przez żołnierzy i pracowników WSI, poprzez wysłuchanie za ich zgodą innych osób niż osoba weryfikowana. Zdaniem wnioskodawcy przepis ten przyznaje prawo do samodzielnego dysponowania wolą wypowiedzenia się w procesie weryfikacyjnym. Z kolei art. 67 ust. 5 ustawy z 9 czerwca 2006 r. stanowi, że osoby składające oświadczenia i wyjaśnienia w procedurze weryfikacyjnej zwolnione są z mocy prawa z obowiązku zachowania tajemnicy państwowej i służbowej. Poprzez ustawowe złożenie w ręce poszczególnych osób zarówno prawa podejmowania decyzji o wystąpieniu przed komisją jak i prawa do samodzielnej oceny zakresu udzielanych informacji, zachodzi ryzyko ujawnienia informacji niejawnych. Wnioskodawca zaznacza, że wymienione przepisy są sprzeczne z zasadą określoności i precyzji prawa oraz z zasadą poprawnej legislacji, wyrażonymi w art. 2 i art. 7 Konstytucji.

Zdaniem wnioskodawcy, art. 70c ust. 4 ustawy z 9 czerwca 2006 r. w zakresie, w jakim pozwala Prezydentowi RP na upublicznienie raportu Komisji Weryfikacyjnej, jest niezgodny z art. 2, art. 7 w związku z art. 126 ust. 2 i 3 oraz art. 134 Konstytucji. Wnioskodawca zwraca uwagę, że obowiązujące wcześniej ustawodawstwo nie zezwalało Prezydentowi RP na podanie informacji zawartych w raporcie Komisji Weryfikacyjnej do wiadomości publicznej. Prezydent nie ma też podstaw do zmiany lub zniesienia klauzuli tajności takich informacji, gdyż nie przewidują tego ani ustawa z dnia 22 stycznia 1999 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. z 2005 r. Nr 196, poz. 1631, ze zm.) ani ustawa z dnia 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego (Dz. U. Nr 104, poz. 709). Ujawnienie informacji zawartych w Raporcie naraża Prezydenta na odpowiedzialność przed Trybunałem Stanu.

Kolejny zarzut wnioskodawcy dotyczy art. 70c ustawy z 9 czerwca 2006 r. Z uzasadnienia wniosku wynika, że zarzut dotyczy tylko art. 70c ust. 1 i 2 ustawy. Przepisy te stanowią, że Przewodniczący Komisji Weryfikacyjnej niezwłocznie przekazuje raport Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej, Prezesowi Rady Ministrów i wiceprezesom Rady Ministrów. Z kolei Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej przekazuje Raport Marszałkowi Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Marszałkowi Senatowi

Rzeczypospolitej Polskiej. Ustawowy obieg informacji stanowi ingerencję w sferę władzy sądowniczej, a w konsekwencji narusza zasady równowagi i podziału władz (art. 10 Konstytucji) oraz zasadę legalizmu (art. 7 Konstytucji).

Przedmiotem ostatniego z zarzutów jest art. 70c ust. 2 i 3 ustawy z 9 czerwca 2006 r. w zakresie, w jakim przewiduje zasięgnięcie przez Prezydenta RP opinii Marszałka Sejmu i Marszałka Senatu, nie przewidując żadnych konsekwencji w razie opinii negatywnej. W ocenie wnioskodawcy taki blankietowy charakter zasięgania opinii jest niezgodny z zasadą równowagi i podziału władz (art. 10 Konstytucji), gdyż z jednej strony powierza niektórym organom państwowym kompetencje, a z drugiej strony wykonywanie tych kompetencji nie ma żadnego materialnego znaczenia. Jest to również przykład niedbałego prawodawstwa, co narusza art. 2 Konstytucji.

2. Prokurator Generalny w piśmie z 22 kwietnia 2008 r. wyraził pogląd, że:

1) ustawa z 14 grudnia 2006 r. w zakresie, w jakim przewiduje podanie do publicznej wiadomości raportu, o którym mowa w art. 1 pkt 4, oraz jego uzupełnień, jest niezgodna z art. 31 ust. 3 oraz art. 30 Konstytucji;

2) art. 62 ust. 2a ustawy z 9 czerwca 2006 r., dodany przez art. 1 pkt 1 ustawy z 14 grudnia 2006 r., jest zgodny z art. 2 i nie jest niezgodny z art. 7 Konstytucji;

3) art. 63 ust. 4a ustawy z 9 czerwca 2006 r., dodany przez art. 1 pkt 2 lit. a ustawy z 14 grudnia 2006 r., jest zgodny z art. 2 i nie jest niezgodny z art. 7 Konstytucji;

4) art. 67 ust. 5 ustawy z 9 czerwca 2006 r., w brzmieniu nadanym przez art. 1 pkt 3 ustawy z 14 grudnia 2006 r., jest zgodny z art. 2 i nie jest niezgodny z art. 7 Konstytucji;

5) art. 70a ust. 1-3 ustawy z 9 czerwca 2006 r., dodany przez art. 1 pkt 4 ustawy z 14 grudnia 2006 r., w części obejmującej słowa „oraz o innych działaniach wykraczających poza sprawy obronności państwa i bezpieczeństwa Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej”, jest niezgodny z art. 2 oraz nie jest niezgodny z art. 7 Konstytucji;

6) art. 70c ust. 1 i 2 ustawy z 9 czerwca 2006 r., dodany przez art. 1 pkt 4 ustawy z 14 grudnia 2006 r., jest zgodny z art. 2 oraz nie jest niezgodny z art. 7 Konstytucji;

7) art. 70c ust. 3 i 4 ustawy z 9 czerwca 2006 r., dodany przez art. 1 pkt 4 ustawy z 14 grudnia 2006 r., jest niezgodny z 31 ust. 3 i art. 30 Konstytucji;

8) art. 70d ust. 1 ustawy z 9 czerwca 2006 r., dodany przez art. 1 pkt 4 ustawy z 14 grudnia 2006 r., nie jest niezgodny z art. 2 i art. 7 Konstytucji;

9) art. 70d ust. 2 ustawy z 9 czerwca 2006 r., dodany przez art. 1 pkt 4 ustawy z 14 grudnia 2006 r., jest niezgodny z art. 2 i nie jest niezgodny z art. 7 Konstytucji;

10) art. 70d ust. 3 ustawy z 9 czerwca 2006 r., dodany przez art. 1 pkt 4 ustawy z 14 grudnia 2006 r., w części obejmującej słowa „i art. 70c”, jest niezgodny z art. 31 ust. 3 oraz art. 30 Konstytucji.

W ocenie Prokuratora Generalnego dane przewidziane do umieszczenia w raporcie Komisji Weryfikacyjnej ze swojej istoty prezentują uczestników tych wydarzeń w wymiarze negatywnym. Jeżeli raport zawierający nie tylko opis zjawisk uznanych za negatywne, ale także wiążący konkretne osoby z tymi zjawiskami, ujawnionymi w sposób jednostronny i bez poszanowania zasady kontrydiktoryjności, zostaje podany do wiadomości publicznej, to w odbiorze społecznym dominuje funkcja oskarżycielska raportu. Taki skutek publikacji raportu godzi w konstytucyjne wzorce dotyczące wolności i praw obywatelskich. Zaskarżona ustawa w zakresie, w jakim przewidując sporządzenie raportu i jego ewentualnych uzupełnień, w finalnym celu zakłada podanie ich zawartości do wiadomości publicznej, nie charakteryzuje się przesłanką konieczności, o której mowa w art. 31 ust. 3 Konstytucji. Ustawa nie poprzestaje na naruszeniu prywatności, czci i dobrego imienia osób wymienionych w raporcie, lecz narusza także godność osób (art. 30 Konstytucji). Niezgodność ustawy z art. 31 ust. 3 i art. 30 Konstytucji w zakresie, w jakim

ustawa przewiduje podanie do publicznej wiadomości raportu oraz jego ewentualnych uzupełnień, pociąga za sobą analogiczną ocenę szczegółowych przepisów ustawy dotyczących tej tematyki, a w szczególności art. 70c ust. 3, art. 70c ust. 4 oraz art. 70d ust. 3 w części dotyczącej opublikowania raportu. Przyjęcie, że podanie raportu do publicznej wiadomości jest niekonstytucyjne, powoduje, że niektóre wzorce powołane przez wnioskodawcę tracą swoją przydatność.

Prokurator Generalny zgodził się z zarzutem, że art. 70a ust. 1-3 ustawy z 9 czerwca 2006 r., określający przedmiotową i podmiotową zawartość raportu sprzyja arbitralności ocen stosujących go organów i narusza zasadę przyzwoitej legislacji w zakresie słów „oraz o innych działaniach wykraczających poza sprawy obronności państwa i bezpieczeństwa Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej”.

W ocenie Prokuratora Generalnego art. 70c ust. 1 i 2 ustawy z 9 czerwca 2006 r., nakazujące Przewodniczącemu Komisji Weryfikacyjnej przekazanie raportu określonym organom, są zgodne z Konstytucją. Wymienione tam organy ze względu na swoje usytuowanie w hierarchii organów władzy i administracji mają dostęp do informacji niejawnych i ponoszą odpowiedzialność za ich ochronę, zaś dostęp do wiedzy zawartej w raporcie nie może być utożsamiany z wkraczaniem w kompetencje innych organów.

Zdaniem Prokuratora Generalnego w świetle przepisów ustawy z 9 czerwca 2006 r. Prezes Rady Ministrów określa w drodze zarządzenia termin zakończenia działalności Komisji Weryfikacyjnej. Upływ tego terminu dezaktualizuje możliwość sporządzania uzupełnień raportu, gdyż przestaje istnieć organ właściwy do tych czynności, tj. Przewodniczący Komisji Weryfikacyjnej. Z tego względu art. 2 i art. 7 Konstytucji nie stanowią adekwatnych wzorców oceny art. 70d ust. 1 ustawy z 9 czerwca 2006 r. Odmienna ocena nasuwa się natomiast w odniesieniu do art. 70d ust. 2 ustawy z 9 czerwca 2006 r. Uzupełnianie raportu, którego sporządzenie zostało zastrzeżone do kompetencji Przewodniczącego Komisji Weryfikacyjnej, dokonywane miałyby być przez inne organy, ale pod szyldem raportu i w czasie, kiedy organ kierujący weryfikacją już nie funkcjonuje. To sprawia, że wymieniony przepis narusza zasady przyzwoitej legislacji i zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa, zawarte w art. 2 Konstytucji. Natomiast ogólnikowe powołanie przez wnioskodawcę wzorca z art. 2 Konstytucji nie pozwala na ocenę jego adekwatności.

Według Prokuratora Generalnego art. 62 ust. 2a ustawy z 9 czerwca 2006 r., przy założeniu racjonalności działania Marszałka Sejmu jako podmiotu uprawnionego do wejścia w posiadanie tajemnicy chronionej prawem nie stwarza niebezpieczeństwa kierowania informacją niejawnych do nieokreślonych bliżej podmiotów.

Prokurator Generalny uznał za niezasadny zarzuty dotyczące art. 63 ust. 4a i art. 67 ust. 5 ustawy z 9 czerwca 2006 r. Odbiorcą informacji uzyskanej po zwolnieniu konkretnej osoby z obowiązku zachowania tajemnicy państwowej jest funkcjonariusz służb podległych Ministrowi Obrony Narodowej zobowiązany do zachowania tej tajemnicy, a informacje te zamieszczone są w dokumentach objętych tajemnicą państwową. Sugerowane przez wnioskodawcę ryzyko ujawnienia informacji niejawnych nie powinno zachodzić, a w każdym razie ryzyka takiego nie kształtuje samoistnie ten przepis.

3. W imieniu Sejmu RP stanowisko w sprawie przedstawił jego Marszałek, który wniósł o stwierdzenie, że: 1) art. 70a ust. 1 ustawy z 14 grudnia 2006 r. o zmianie ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego oraz ustawę o służbie funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służby Wywiadu Wojskowego (Dz. U. z 2007 r. Nr 7, poz. 49; dalej: ustawa lub ustawa z 14 grudnia 2006 r.) w zakresie, w jakim nieprecyzyjnie definiuje zakres przedmiotowy raportu Komisji Weryfikacyjnej, jest niezgodny z art. 2 oraz art. 7

Konstytucji; 2) art. 70a ust. 2 ustawy, w zakresie, w jakim określa zakres podmiotowy raportu Komisji Weryfikacyjnej – jest niezgodny z art. 2, 7 i 30 Konstytucji; 3) art. 70d ust. 1 ustawy, w zakresie, w jakim pozwala na sporządzanie uzupełnień raportu Komisji Weryfikacyjnej, jest niezgodny z art. 2 i 7 Konstytucji; 4) art. 70d ust. 2 ustawy w zakresie, w jakim pozwala na sporządzanie uzupełnień raportu Komisji Weryfikacyjnej Szefowi SKW i Szefowi SWW, jest niezgodny z art. 2 i 7 Konstytucji; 5) art. 62 ust. 2a ustawy, w zakresie, w jakim przewiduje możliwość przekazania przez Marszałka Sejmu sprawozdania Komisji Likwidacyjnej innym organom państwowym realizującym zadania w zakresie bezpieczeństwa lub obronności państwa, jest zgodny z art. 2 i 7 Konstytucji; 6) art. 63 ust. 4a i art. 67 ust. 5 ustawy nie są niezgodne z art. 2 i 7 Konstytucji; 7) art. 70c ust. 4 ustawy nie jest niezgodny z art. 2 oraz art. 7 w związku z art. 126 ust. 2 i 3 i art. 134 Konstytucji; 8) art. 70c ustawy jest zgodny z art. 7 i 10 Konstytucji; 9) art. 70c ust. 2 i 3 ustawy są zgodne z art. 2 i 10 Konstytucji.

W pozostałym zakresie Marszałek wniosł o umorzenie postępowania na podstawie art. 39 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym.

Wniosek o umorzenie postępowania obejmuje zarzuty niekonstytucyjności całej ustawy z 14 grudnia 2006 r. Marszałek Sejmu RP stwierdził, że wnioskodawcy zarzucają niekonstytucyjność ustawie nowelizującej ustawę z dnia 9 czerwca 2006 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego oraz ustawę o służbie funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służby Wywiadu Wojskowego. Tymczasem zgodnie z orzecznictwem Trybunału, to nie przepis nowelizujący (czy też ustawa, której jest elementem) podlega stosowaniu, lecz przepis nim zmieniony. Tak więc podstawą decyzji lub orzeczeń jest przepis ustawy znowelizowanej, podczas gdy przepis nowelizujący stanowi jedynie podstawę ustalenia obowiązującego brzmienia przepisu zmienianego. Znaczy to, że postępowanie we wskazanym zakresie należy umorzyć.

Przechodząc do oceny pozostałych zarzutów Marszałek Sejmu stwierdził, że art. 62 ust. 2a ustawy jest zgodny z art. 2 i 7 Konstytucji. Zarzut niedookreśloności sformułowania „innym organom państwowym realizującym zadania w zakresie bezpieczeństwa i obronności państwa”, jest chybiony. Wskazując konkretne przepisy Konstytucji i ustaw Marszałek podniósł, że w oparciu o system prawa możliwe jest dokładne i wyczerpujące wskazanie organów państwowych, realizujących zadania z zakresu bezpieczeństwa lub obronności państwa. Zarzut niekonstytucyjności wymienionego przepisu, wskazujący na brak kontroli nad obiegiem dokumentów wymienionych przez ustawę o ochronie informacji niejawnych, jest nieuzasadniony. Wynika to stąd, że sprawozdanie z działalności Komisji Likwidacyjnej będzie przekazywane przez kancelarie tajne najwyższych organów państwowych w trybie ustawy o ochronie informacji niejawnych. Prowadzi to do wniosku, że art. 62 ust. 2a nie naruszył art. 2 Konstytucji (zasada demokratycznego państwa prawnego).

Zaskarżony przepis jest również zgodny z art. 7 Konstytucji (zasada legalizmu), gdyż przekazywanie sprawozdania z działalności Komisji Likwidacyjnej odbywa się między organami władzy publicznej na podstawie i w granicach prawa stanowionego zarówno w ustawie z 14 grudnia 2006 r., jak i w przepisach o ochronie informacji niejawnych.

Również przepisy art. 63 ust. 4a i art. 67 ust. 5 ustawy z 14 grudnia 2006 r. nie są niezgodne z art. 2 oraz z art. 7 Konstytucji. Zdaniem Marszałka wnioskodawcy wykazują w tym zarzucie rzekomą niespójność ustawodawstwa. Trybunał Konstytucyjny orzeka o hierarchicznej zgodności aktów normatywnych niższego rzędu z aktami normatywnymi wyższego rzędu. Poza jego właściwością pozostaje więc tzw. kontrola pozioma polegająca na ocenie zgodności między aktami normatywnymi tej samej rangi. Z tych powodów

należy uznać, że wzorce zawarte w art. 2 i 7 Konstytucji nie są wzorcami adekwatnymi do oceny art. 63 ust. 4a i art. 67 ust. 5 ustawy.

Marszałek nie podzielił wywodów wnioskodawcy dotyczących niezgodności art. 70c ustawy z 14 grudnia 2006 r. z art. 2, 7 i 10 Konstytucji, jako naruszających równowagę władz w Rzeczypospolitej Polskiej. Zdaniem Marszałka zasada legalizmu oznacza, że organ władzy publicznej do podejmowania jakichkolwiek decyzji muszą mieć podstawę prawną. Z drugiej strony organ taki nie może zaniechać czynności, do wykonania których został prawnie zobowiązany. Jest oczywiste, że postępowanie przewidziane w art. 70c ustawy nie zwalnia właściwych organów od obowiązków wynikających z innych ustaw i nieprawidłowe byłoby – z punktu widzenia poprawnej legislacji – „przypominanie” w przepisach ustawowych organom i instytucjom państwowym o obowiązku stosowania prawa. Marszałek nie dostrzegł również ingerencji w kompetencje władzy sądowniczej.

Zdaniem Marszałka niezrozumiałą jest zarzut naruszenia przez art. 70c ust. 2 powołanej ustawy przepisów art. 2 i 10 Konstytucji. Procedura zasięgania opinii zainteresowanych organów i instytucji jest powszechnie stosowana np. w procesie tworzenia prawa. Organ właściwy do podjęcia decyzji nie jest związany treścią zasięgniętej opinii, powinien natomiast rozważyć jej zasadność. W tej sytuacji zarzut blankietowego charakteru zasięgania opinii i przez to niezgodności z zasadą równowagi i podziału władz (art. 10 Konstytucji) oraz zarzut niedbałego prawodawstwa (art. 2 Konstytucji) jest chybiony.

Marszałek nie zgodził się również z zarzutami wnioskodawców dotyczącymi niezgodności art. 70c ust. 4 ustawy z art. 2 i art. 7 w związku z art. 126 ust. 2 i 3 oraz art. 134 Konstytucji. Wnioskodawcy niekonstytucyjność wymienionego przepisu wywodzą z tego, że obowiązujące do tej pory prawodawstwo nie zezwalało Prezydentowi RP na podanie objętych nim danych do wiadomości publicznej. W tej sytuacji Marszałek podkreślił, że Trybunał Konstytucyjny nie dokonuje kontroli poziomej aktów normatywnych.

Co do zarzutu dotyczącego art. 70d ust. 1 i 2 ustawy z 14 grudnia 2006 r. z art. 2 i 7 Konstytucji Marszałek uznał, że są one zasadne i podzielił argumentację przytoczoną w tej części wniosku.

4. Helsińska Fundacja Praw Człowieka, odpowiadając na pismo Prezesa Trybunału Konstytucyjnego, w opinii z 20 marca 2008 r. wyraziła pogląd, że przepisy ustawy z 14 grudnia 2006 r. w zakresie, w jakim wprowadzają do ustawy z 9 czerwca 2006 r. przepisy art. 70a, art. 70b, art. 70c i art. 70d, umożliwiające sporządzenie i publikację raportu, zawierającego twierdzenia o udziale osób w bezprawnej działalności WSI, nie dają się pogodzić z zasadą demokratycznego państwa prawnego (art. 2 Konstytucji), prawem do sądu (art. 45 ust. 1 Konstytucji, art. 6 ust. 1 Konwencji i art. 14 ust. 1 Paktu) i zasadą domniemania niewinności (art. 42 ust. 3 Konstytucji, art. 6 ust. 2 Konwencji i art. 14 ust. 2 Paktu).

W ocenie Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka raport Przewodniczącego Komisji Weryfikacyjnej stanowi akt władzy publicznej piętnujący jednostki za zachowania bezprawne lub wręcz przestępcze, dotyczy zatem interesów i dobrego imienia osób. Jednocześnie ustawa nie wprowadza żadnych gwarancji lub nawet możliwości zabezpieczenia przez osobę, której dotyczy działalność Komisji Weryfikacyjnej i jej przewodniczącego, jej interesów lub praw w prowadzonej procedurze kończącej się sporządzeniem i opublikowaniem raportu. Postępowanie to nie podlega przepisom żadnych innych ustaw regulujących postępowanie przed organami państwowymi (np. kodeksu postępowania karnego, kodeksu postępowania cywilnego lub kodeksu postępowania administracyjnego), nawet stosowanym odpowiednio lub w drodze analogii. Instrumenty

prawa cywilnego stosowane dopiero po naruszeniu dóbr osobistych nie mogą zastępować systemu rzetelnych gwarancji procesowych stosowanych w trakcie sporządzania raportu i przed jego publikacją. Zasada demokratycznego państwa prawnego wymaga, aby ustawa zabezpieczała jednostkę – odpowiednimi gwarancjami procesowymi – przed naruszeniem jej praw jeszcze przed wyrządzeniem jej krzywdy w drodze aktu władzy publicznej.

II

Na rozprawie wnioskodawca i pozostali uczestnicy postępowania podtrzymali stanowiska zajęte na piśmie.

III

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Badając zasadność zarzutów przedstawionych we wniosku grupy posłów, Trybunał Konstytucyjny pragnie przypomnieć podstawowe zasady dotyczące sprawowanej przez niego kontroli konstytucyjności prawa. Kontrola ta opiera się na trzech głównych założeniach: zasadzie skargowości, domniemaniu konstytucyjności kontrolowanych aktów normatywnych oraz zasadzie, że ciężar dowodu spoczywa na podmiocie, który inicjuje kontrolę konstytucyjności prawa.

Trybunał Konstytucyjny jest organem władzy sądowniczej, wykonującym swoje kompetencje w zakresie kontroli konstytucyjności prawa w wyniku czynności uprawnionych podmiotów. W myśl art. 66 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643, ze zm.; dalej: ustawa o TK), Trybunał orzekając, jest związany granicami wniosku, pytania prawnego lub skargi. Trybunał Konstytucyjny może zatem badać tylko te przepisy, które zostały zaskarżone przez podmiot inicjujący postępowanie, nie może natomiast badać regulacji prawnych nieobjętych wnioskiem, pytaniem prawnym lub skargą konstytucyjną. Trybunał bada przy tym zgodność zaskarżonych przepisów ze wzorcami wskazanymi przez podmiot inicjujący kontrolę.

Kontrola konstytucyjności opiera się na domniemaniu zgodności aktów normatywnych z Konstytucją. To znaczy, że akt normatywny obowiązujący w polskim systemie prawnym jest uznawany za zgodny z Konstytucją i stosowany dopóty, dopóki jego niezgodność z Konstytucją nie zostanie stwierdzona przez kompetentny organ w odpowiedniej procedurze. W myśl przepisów Konstytucji, jedynym organem uprawnionym do stwierdzenia niezgodności ustawy z Konstytucją jest Trybunał Konstytucyjny. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego, „swoboda władzy ustawodawczej jest wprawdzie ograniczona zasadami i przepisami konstytucyjnymi oraz obowiązkiem poszanowania chronionych przez te przepisy i zasady wartości, ale w wypadkach wątpliwych domniemanie powinno przemawiać na rzecz zgodności rozstrzygnięć ustawowych z Konstytucją, zaś obalenie tego domniemania wymaga bezspornego wykazania sprzeczności zachodzącej między ustawą a Konstytucją” (orzeczenie z 24 maja 1994 r., sygn. K. 1/94, OTK w 1994 r., cz. I, poz. 10, s. 77).

W procedurze kontroli norm przed Trybunałem Konstytucyjnym ciężar dowodu, że zaskarżony akt normatywny jest niezgodny z Konstytucją, spoczywa co do zasady na podmiocie, który inicjuje kontrolę. Stosownie do art. 32 ustawy o TK wniosek skierowany do Trybunału Konstytucyjnego powinien zawierać zarówno sformułowanie zarzutu niezgodności z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub ustawą kwestionowanego aktu normatywnego, jak też uzasadnienie postawionego zarzutu oraz

powołanie dowodów na jego poparcie. Dotyczy to również pytań prawnych i skarg konstytucyjnych. Dopóki podmiot inicjujący kontrolę nie powoła konkretnych i przekonujących argumentów prawnych na rzecz swojej tezy, dopóty Trybunał Konstytucyjny uznawać będzie kontrolowane przepisy za konstytucyjne.

Należy przypomnieć również, że punktem wyjścia kontroli konstytucyjności ustaw jest założenie szerokiej swobody regulacyjnej ustawodawcy. Parlament wybrany w demokratycznych wyborach ma rozległe kompetencje w zakresie wyboru polityki państwa, a także istotne kompetencje w zakresie konkretyzacji i urzeczywistniania Konstytucji. Granice swobody regulacyjnej parlamentu zostały wyznaczone przez zasady i normy konstytucyjne. Rola Trybunału Konstytucyjnego polega na badaniu zgodności prawa z Konstytucją; w kompetencjach Trybunału nie ma oceny racjonalności i celowości stanowionych regulacji.

2. Przedmiotem wniosku grupy posłów są:

1) ustawa z dnia 14 grudnia 2006 r. o zmianie ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego oraz ustawę o służbie funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służby Wywiadu Wojskowego (Dz. U z 2007 r. Nr 7, poz. 49; dalej: ustawa z 14 grudnia 2006 r.), a także

2) niektóre przepisy ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego oraz ustawę o służbie funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służby Wywiadu Wojskowego (Dz. U. Nr 104, poz. 711, ze zm.; dalej: ustawa z 9 czerwca 2006 r.).

Rozważając zasadność przedstawionych zarzutów, należy przypomnieć zwięźle treść regulacji zawartych w obu ustawach, zakwestionowanych przez grupę posłów. Ustawa z 9 czerwca 2006 r. zniósła z dniem 30 września 2006 r. Wojskowe Służby Informacyjne i uchyliła ustawę z dnia 9 lipca 2003 r. o Wojskowych Służbach Informacyjnych (Dz. U. Nr 139, poz. 1326, ze zm.; dalej: ustawa o WSI). Zamiast Wojskowych Służb Informacyjnych ustanowione zostały Służba Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służba Wywiadu Wojskowego, działające na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego (Dz. U. Nr 104, poz. 709, ze zm.; dalej: ustawa o SKW i SWW).

Ustawa z 9 czerwca 2006 r. zawiera szczegółowe regulacje związane z zakończeniem działalności przez Wojskowe Służby Informacyjne i utworzeniem nowych służb.

Zostały utworzone specjalne organy w celu realizacji określonych zadań związanych z reorganizacją służb wykonujących zadania z zakresu wywiadu i kontrwywiadu wojskowego. Organy te to:

- Pełnomocnik do spraw organizacji SKW, powołany przez Prezesa Rady Ministrów na wniosek Ministra Obrony Narodowej;
- Pełnomocnik do spraw organizacji SWW powołany przez Prezesa Rady Ministrów na wniosek Ministra Obrony Narodowej;
- Komisja Likwidacyjna powołana przez Ministra Obrony Narodowej oraz
- Komisja Weryfikacyjna.

Komisja Weryfikacyjna składa się z 12 członków powołanych przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz 12 członków powołanych przez Prezesa Rady Ministrów. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej wyznacza Przewodniczącą Komisji Weryfikacyjnej spośród jej członków. W świetle art. 144 Konstytucji wymienione kompetencje Prezydenta objęte były kontrasygnatą Prezesa Rady Ministrów. Do zadań komisji należało przede wszystkim badanie zgodności z prawdą oświadczeń składanych przez osoby, które pełniły

służbę w WSI lub były zatrudnione w WSI, a także przez byłych żołnierzy i byłych pracowników WSI lub wojskowych jednostek organizacyjnych realizujących zadania w zakresie wywiadu lub kontrwywiadu wojskowego.

Do zadań pełnomocników do spraw organizacji SKW oraz SWW należało zorganizowanie SKW oraz SWW poprzez wykonanie czynności niezbędnych do rozpoczęcia działalności przez SKW oraz SWW. W myśl przepisów ustawy pełnomocnicy do spraw organizacji SKW oraz SWW wyznaczają żołnierzy zawodowych na stanowiska służbowe i mianują funkcjonariuszy SKW i SWW po przeprowadzeniu postępowania kwalifikacyjnego przewidzianego w ustawie, a ponadto zatrudniają pracowników tych służb.

Ustawa reguluje w sposób szczególny zasady wyznaczania na stanowiska służbowe, mianowania i zatrudniania osób, które pełniły służbę w WSI lub były zatrudnione w WSI, a także byłych żołnierzy i byłych pracowników WSI lub wojskowych jednostek organizacyjnych realizujących zadania w zakresie wywiadu lub kontrwywiadu wojskowego. W terminie 30 dni od dnia wejścia w życie ustawy osoby te mogły złożyć pełnomocnikom wniosek o wyznaczenie na stanowisko służbowe w SKW lub SWW, mianowanie na funkcjonariuszy SKW lub SWW albo zatrudnienie w SKW lub SWW. W myśl przepisów ustawy wraz ze stosownym wnioskiem osoba zainteresowana składała oświadczenie, czy w okresie pełnienia służby albo zatrudnienia w WSI lub wojskowych jednostkach organizacyjnych realizujących zadania w zakresie wywiadu wojskowego lub kontrwywiadu wojskowego przed wejściem w życie ustawy o WSI, sama lub wspólnie i w porozumieniu z inną osobą nie dopuściła się czynów bliżej określonych w ustawie. Zainteresowana osoba składa mianowicie oświadczenie, czy:

1) wbrew przepisom ustawy ujawniła lub wykorzystwała informacje stanowiące tajemnicę państwową lub służbową;

2) wbrew przepisom ustawy lub ciążącemu na sobie obowiązkowi ujawniła lub wykorzystwała informacje, uzyskane w wyniku wykonywanych przez WSI albo inne organy, służby lub instytucje państwowe czynności operacyjno-rozpoznawczych;

3) mając wiarygodną wiadomość o karalnym przygotowaniu albo usiłowaniu lub dokonaniu czynu zabronionego, nie zawiadomiła niezwłocznie organu powołanego do ścigania przestępstw;

4) utrudniała lub udaremniała postępowanie karne, pomagając sprawcy przestępstwa, w tym przestępstwa skarbowego, uniknąć odpowiedzialności karnej;

5) stosowała przemoc wobec osoby lub groźbę bezprawną w celu zmuszenia innej osoby do określonego działania, zaniechania lub znoszenia;

6) wpływała w sposób bezprawny na rozstrzygnięcia, w tym decyzje administracyjne, oraz inne czynności urzędowe organów władzy publicznej, a także na zaniechanie ich podjęcia;

7) prowadziła tajną współpracę z przedsiębiorcą, nadawcą, redaktorem naczelnym, dziennikarzem lub podmiotem prowadzącym działalność wydawniczą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

8) tworzyła lub przekazywała fałszywe informacje lub podejmowała inne działania w celu:

a) skierowania przeciwko określonej osobie ścigania karnego o przestępstwo, przestępstwo skarbowe, wykroczenie, wykroczenie skarbowe lub przewinienie dyscyplinarne,

b) pomówienia określonej osoby, grupy osób, instytucji, osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej niemającej osobowości prawnej o takie postępowanie lub właściwości, które mogą ją poniżyć w opinii publicznej lub narazić na utratę zaufania potrzebnego dla danego stanowiska, zawodu lub rodzaju działalności;

9) kierowała popełnieniem przez inną osobę czynu, o którym mowa w art. 67 ust. 1 pkt 1-6 i 8 ustawy z 9 czerwca 2006 r., nakłaniała inną osobę do popełnienia takiego czynu, ułatwiła jego popełnienie lub wykorzystując uzależnienie innej osoby od siebie poleciła jej wykonanie takiego czynu;

10) osiągnęła korzyść majątkową lub osobistą z tytułu działań, o których mowa w art. 67 ust. 1 pkt 1-9 ustawy z 9 czerwca 2006 r.

Oświadczenie obejmuje również opisane działania, mające miejsce po zwolnieniu ze służby albo ustaniu zatrudnienia w WSI lub innych wojskowych jednostkach organizacyjnych realizujących zadania w zakresie wywiadu wojskowego lub kontrwywiadu wojskowego przed wejściem w życie ustawy o WSI, jeżeli pozostawały one w związku z tą służbą albo zatrudnieniem.

Wraz z wnioskiem o wyznaczenie na stanowisko służbowe w SKW lub SWW, mianowanie na funkcjonariuszy SKW lub SWW albo zatrudnienie w SKW lub SWW zainteresowany składa jednocześnie oświadczenie, czy był lub jest członkiem zarządu, rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej spółki prawa handlowego, członkiem zarządu, rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej spółdzielni, członkiem zarządu fundacji prowadzącej działalność gospodarczą, czy posiada lub posiadał w spółkach prawa handlowego akcje lub udziały, prowadzi lub prowadził działalność gospodarczą na własny rachunek lub wspólnie z innymi osobami.

Stosowne oświadczenie dotyczące popełnienia wymienionych wyżej czynów określonych w art. 67 ust. 1 ustawy z 9 czerwca 2006 r. mogli również złożyć żołnierze oraz pracownicy WSI, a także byli żołnierze oraz byli pracownicy WSI lub wojskowych jednostek organizacyjnych realizujących zadania w zakresie wywiadu wojskowego lub kontrwywiadu wojskowego przed wejściem w życie ustawy o WSI nieubiegający się o wyznaczenie na stanowiska służbowe w SKW lub SWW, mianowanie na funkcjonariuszy SKW lub SWW albo zatrudnienie w SKW lub SWW.

Osoby, które w złożonych oświadczeniach lub wyjaśnieniach składanych przed Komisją Weryfikacyjną ujawniły występki popełnione podczas pełnienia służby lub zatrudnienia i w związku z pełnieniem służby lub zatrudnieniem w WSI albo wojskowych jednostkach organizacyjnych realizujących zadania w zakresie wywiadu wojskowego lub kontrwywiadu wojskowego przed wejściem w życie ustawy o WSI, nie podlegają karze za taki występki. Osoby, które ujawniły czyn popełniony podczas pełnienia służby lub zatrudnienia i w związku z pełnieniem służby lub zatrudnieniem w WSI albo wojskowych jednostkach organizacyjnych realizujących zadania w zakresie wywiadu wojskowego lub kontrwywiadu wojskowego przed wejściem w życie ustawy o WSI, nie podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej.

Żołnierzy WSI, którzy nie złożyli stosownego wniosku albo nie zostali wyznaczeni na stanowiska służbowe w SKW albo SWW, mianowani na funkcjonariuszy SKW albo SWW oraz zatrudnieni w SKW albo SWW, mieli zostać zwolnieni z zajmowanych stanowisk służbowych i wyznaczeni na inne stanowisko służbowe, przeniesieni do rezerwy kadrowej albo należało im wypowiedzieć stosunek służbowy zawodowej służby wojskowej. Stosunki pracy z pracownikami WSI, którzy nie złożyli stosownego wniosku albo nie zostali mianowani na funkcjonariuszy ani zatrudnieni w SKW albo SWW, wygasły z dniem zniesienia WSI.

Ustawa stworzyła specjalną procedurę badania prawdziwości złożonych oświadczeń. Badanie prawdziwości tych oświadczeń należy do Komisji Weryfikacyjnej, która przedstawia pełnomocnikom lub Szefowi SKW lub Szefowi SWW stanowisko w sprawie zgodności z prawdą oświadczeń. Komisja Weryfikacyjna zajmuje stanowisko w czteroosobowych zespołach, utworzonych przez Przewodniczącego Komisji Weryfikacyjnej spośród jej członków, po dwóch spośród powołanych przez Prezydenta

Rzeczypospolitej Polskiej i Prezesa Rady Ministrów. Zespół może przedstawić Komisji Weryfikacyjnej projekt stanowiska do rozstrzygnięcia. W razie powstania wątpliwości co do zgodności oświadczenia z prawdą, Komisja Weryfikacyjna informuje o tym osobę, która złożyła oświadczenie, a także informuje o możliwości złożenia wyjaśnień. Wątpliwości co do zgodności oświadczenia z prawdą zespół może wyjaśniać także wysłuchując inne osoby, jeżeli wyrażą one zgodę na złożenie wyjaśnień.

Pełnomocnicy mogli wyznaczać na stanowiska, mianować bądź zatrudniać osoby, które pełniły służbę w WSI lub były zatrudnione w WSI, a także byłych żołnierzy i byłych pracowników WSI lub wojskowych jednostek organizacyjnych realizujących zadania w zakresie wywiadu lub kontrwywiadu wojskowego, po złożeniu przez nie stosownych oświadczeń oraz po zapoznaniu się ze stanowiskiem Komisji Weryfikacyjnej. Pełnomocnicy mogli ponadto zwrócić się o przekazanie złożonych oświadczeń oraz protokołów z czynności złożenia wyjaśnień.

Ustawa w pierwotnym brzmieniu przewidywała sporządzenie przez Komisję Weryfikacyjną sprawozdania dla Marszałka Sejmu oraz podanie do wiadomości publicznej przez tę komisję komunikatu o wynikach swoich prac. Ustawa z 14 grudnia 2006 r. dodała do ustawy obowiązek sporządzenia i podania do wiadomości publicznej raportu dotyczącego stwierdzonych nieprawidłowości w funkcjonowaniu Wojskowych Służb Informacyjnych oraz innych jednostek pełniących zadania z zakresu wywiadu i kontrwywiadu wojskowego. W myśl przepisów dodanych ustawą z 14 grudnia 2006 r. Przewodniczący Komisji Weryfikacyjnej miał obowiązek sporządzić Raport o działaniach żołnierzy i pracowników WSI oraz wojskowych jednostek organizacyjnych realizujących zadania w zakresie wywiadu i kontrwywiadu wojskowego przed wejściem w życie ustawy o WSI. Raport ten miał obejmować czyny podlegające ujawnieniu w oświadczeniach składanych przez osoby, które pełniły służbę w WSI lub były zatrudnione w WSI, a także byłych żołnierzy i byłych pracowników WSI lub wojskowych jednostek organizacyjnych realizujących zadania w zakresie wywiadu lub kontrwywiadu wojskowego, a także inne działania wykraczające poza sprawy obronności państwa i bezpieczeństwa Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej. Raport miał ponadto obejmować informacje:

1) o osobach współdziałających z żołnierzami i pracownikami WSI oraz wojskowych jednostek organizacyjnych realizujących zadania w zakresie wywiadu i kontrwywiadu wojskowego przed wejściem w życie ustawy o WSI prowadzącymi wymienione wyżej działania objęte raportem;

2) o osobach, które współdziałając z żołnierzami i pracownikami WSI oraz wojskowych jednostek organizacyjnych realizujących zadania w zakresie wywiadu i kontrwywiadu wojskowego przed wejściem w życie ustawy o WSI, nakłaniały do popełnienia czynów w zakresie działań objętych raportem, ułatwiały ich popełnienie lub poprzez uzależnienie od siebie polecały ich wykonanie

– jeżeli osoby te wiedziały lub przewidywały i godziły się na to, że współuczestniczą w wymienionych działaniach.

W raporcie należało także ujawnić informacje o osobach zajmujących kierownicze stanowiska państwowe w rozumieniu art. 2 ustawy z dnia 31 lipca 1981 r. o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe (Dz. U. Nr 20, poz. 101, ze zm.; dalej: ustawa o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe), które powzięły wiadomość o działaniach objętych raportem i nie podjęły czynności zmierzających do zaprzestania takich działań.

Przewodniczący Komisji Weryfikacyjnej miał obowiązek przekazać Raport Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej, Prezesowi Rady Ministrów i wiceprezesom Rady Ministrów. Z kolei Prezydent miał obowiązek przekazać raport Marszałkowi Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Marszałkowi Senatu Rzeczypospolitej Polskiej. Prezydent

Rzeczypospolitej Polskiej, po zasięgnięciu opinii Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Marszałka Senatu Rzeczypospolitej Polskiej miał obowiązek podać raport do publicznej wiadomości w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”. Postanowienie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej o podaniu raportu do publicznej wiadomości było równoznaczne ze zniesieniem klauzuli tajności w rozumieniu art. 21 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 22 stycznia 1999 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. z 2005 r. Nr 196, poz. 1631, ze zm.).

Ustawa przewiduje ponadto możliwość uzupełniania raportu. Jeżeli po przekazaniu raportu przez Przewodniczącego Komisji Weryfikacyjnej Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej, Prezesowi Rady Ministrów i wiceprezesom Rady Ministrów ujawnią się nowe okoliczności, które powinny zostać objęte raportem lub wpływają na jego treść, Przewodniczący Komisji Weryfikacyjnej, niezwłocznie po ujawnieniu nowych okoliczności, sporządza odpowiednie uzupełnienie raportu. Jeżeli nowe okoliczności, które powinny zostać objęte raportem lub wpływają na jego treść, zostaną ujawnione w toku działalności SKW lub SWW po zakończeniu działalności Komisji Weryfikacyjnej, uzupełnienie raportu sporządzane jest odpowiednio przez Szefa SKW lub Szefa SWW, niezwłocznie po ujawnieniu nowych okoliczności. Uzupełnienie raportu podlega podaniu do wiadomości publicznej w trybie przewidzianym dla samego raportu.

3. Instytucja raportów sporządzanych przez określone osoby na zlecenie organów władzy publicznej lub przez organy tej władzy wyposażone w kompetencje kontrolne, raportów zawierających opis i ocenę funkcjonowania określonych instytucji publicznych może stanowić ważny instrument zapewniania praworządnego i skutecznego działania tych instytucji, a w szczególności ważny instrument urzeczywistniania prawa do dobrej administracji. W sytuacji, w której zachodzi uzasadnione podejrzenie, że określona służba państwowa nie realizuje prawidłowo swoich zadań, uzasadniony interes społeczny przemawia za posłużeniem się wymienionym instrumentem w celu ustalenia i ujawnienia stanu faktycznego.

Raport zawierający informacje o nieprawidłowościach funkcjonowania Wojskowych Służb Informacyjnych, adresowany do naczelnych organów państwa, miał w założeniu służyć doskonaleniu działania służb realizujących zadania z zakresu wywiadu i kontrwywiadu, dostarczyć wymienionym organom informacji na temat charakteru i skali ewentualnych nieprawidłowości, umożliwiając podjęcie skutecznych działań przeciwdziałających powtarzaniu się takich nieprawidłowości w przyszłości oraz zapewniających optymalną realizację ustawowych zadań przez te służby. Jednocześnie w myśl przepisów Konstytucji, obywatele mają prawo dostępu do informacji o działalności organów władzy publicznej, osób pełniących funkcje publiczne oraz wszelkich podmiotów wykonujących zadania władzy publicznej i gospodarujących mieniem komunalnym lub majątkiem Skarbu Państwa. Obywatelskie prawo dostępu do informacji obejmuje także – co do zasady – informacje na temat działalności służb realizujących działania z zakresu wywiadu i kontrwywiadu, należy jednak podkreślić, że rozważane prawo nie ma charakteru absolutnego i może zostać ograniczone przez ustawę ze względu na konieczność zapewnienia bezpieczeństwa państwa. Wszelkie ograniczenia stanowią jednak wyjątki, które wymagają uzasadnienia na gruncie obowiązującej Konstytucji i muszą się mieścić w granicach ingerencji władzy publicznej w sferę praw konstytucyjnych, wyznaczonych przez art. 31 ust. 3 Konstytucji. Prawo do informacji może ponadto niejednokrotnie stać w kolizji z prawem do prywatności oraz autonomią informacyjną, zagwarantowanymi w art. 47 Konstytucji.

Wnioskodawca nie sformułował zarzutu naruszenia prawa do prywatności ani autonomii informacyjnej, dlatego kwestia zgodności zaskarżonych przepisów

z wymienionymi prawami konstytucyjnymi nie stanowi przedmiotu rozstrzygnięcia w rozpoznawanej sprawie. Rozpoznając przedstawiony wniosek, Trybunał Konstytucyjny uznał jednak za niezbędne zwrócenie uwagi na pewne zagadnienia z tym związane, ponieważ mają one znaczenie dla sposobu rozstrzygnięcia niektórych kwestii podniesionych przez wnioskodawcę.

Ustawodawca, ustanawiając regulacje dotyczące wymienionych praw konstytucyjnych, musi starannie wyważyć wymienione wyżej prawa, uwzględniając w szczególności obowiązek możliwie najpełniejszej ich realizacji oraz wagę wartości jednostkowych i społecznych znajdujących się u ich podstaw. Dla sposobu rozstrzygnięcia tej kolizji istotne znaczenie ma związek danej informacji ze sferą prywatności oraz z realizacją zadań i funkcji publicznych. Analiza przepisów konstytucyjnych prowadzi do wniosku, że Konstytucja rozstrzyga co do zasady kolizję prawa do informacji oraz prawa do prywatności na korzyść pierwszego z wymienionych praw w zakresie informacji związanych bezpośrednio z realizacją funkcji publicznych przez osoby pełniące takie funkcje. Natomiast w zakresie informacji dotyczących osób fizycznych, jeżeli informacje te wiążą się bezpośrednio z realizacją funkcji publicznych, Konstytucja przyznaje *prima facie* pierwszeństwo prawu do prywatności. Obywatelskie prawo do uzyskiwania informacji nie obejmuje zatem – co do zasady – informacji zgromadzonych przez organy władzy publicznej, jeżeli informacje te dotyczą podmiotów prywatnych i nie mają bezpośredniego związku z realizacją przez nie funkcji publicznych.

4. Wnioskodawca formułuje dwie grupy zarzutów: 1) zarzuty wobec ustawy nowelizującej z 14 grudnia 2006 r. oraz 2) zarzuty wobec ustawy nowelizowanej z 9 czerwca 2006 r.

Pierwsza grupa zarzutów przedstawionych przez wnioskodawcę dotyczy ustawy z 14 grudnia 2006 r. i wiąże się z wprowadzaną przez tę instytucję raportu podlegającego publikacji. W ocenie wnioskodawcy ustawa ta narusza prawo do sądu, zasadę domniemania niewinności, zasadę równości, prawo dostępu do akt, prawo do żądania sprostowania lub usunięcia informacji nieprawdziwych oraz godność człowieka. Ponieważ przedmiotem zarzutów wobec ustawy z 14 grudnia 2006 r. są wyłącznie treści normatywne wprowadzone do ustawy z 9 czerwca 2006 r., Trybunał Konstytucyjny, rozstrzygając o zasadności tych zarzutów, powołał w sentencji wyroku obowiązujące w chwili jego wydania przepisy tej ostatniej ustawy.

4.1. Oceniając zasadność tych zarzutów, należy rozważyć bliżej charakter raportu sporządzanego przez Przewodniczącego Komisji Weryfikacyjnej. Przedmiotem raportu są określone w ustawie nieprawidłowości funkcjonowania Wojskowych Służb Informacyjnych oraz innych jednostek pełniących zadania z zakresu wywiadu i kontrwywiadu wojskowego. Zakres przedmiotowy raportu obejmuje bardzo różne działania. Po pierwsze, obejmuje czyny, których opis odpowiada znamionom przestępstw określonych w ustawach karnych. Po drugie, obejmuje działania niezgodne z prawem, ale które nie muszą wypełniać znamion czynów zabronionych. Taki charakter mogą mieć m.in. niektóre działania wykraczające poza zakres zadań Wojskowych Służb Informacyjnych, określone formułą „inne działania wykraczające poza sprawy obronności państwa i bezpieczeństwa Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej”. Po trzecie, obejmuje także rozmaite działania, które nie były niezgodne z dotychczasowymi przepisami ustawowymi. Można tu wymienić m.in. prowadzenie tajnej współpracy z przedsiębiorcą, nadawcą, redaktorem naczelnym, dziennikarzem lub podmiotem prowadzącym działalność wydawniczą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, chyba że wymienione osoby były osobami pełniącymi funkcje publiczne w rozumieniu ustawy z dnia 11 kwietnia 1997 r.

o ujawnieniu pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z nimi w latach 1944-1990 osób pełniących funkcje publiczne (Dz. U. z 1999 r. Nr 42, poz. 428, ze zm.). Kategoria osób publicznych w rozumieniu tej ustawy obejmowała m.in. członków rad nadzorczych, członków zarządów, dyrektorów programów oraz dyrektorów ośrodków regionalnych i agencji „Telewizji Polskiej – Spółka Akcyjna” i „Polskiego Radia – Spółka Akcyjna”, dyrektora generalnego Polskiej Agencji Prasowej, dyrektorów biur, redaktorów naczelnych oraz kierowników oddziałów regionalnych Polskiej Agencji Prasowej, prezesa Polskiej Agencji Informacyjnej, wiceprezesa, członków zarządu oraz dyrektorów – redaktorów naczelnych Polskiej Agencji Informacyjnej. Po czwarte, obejmuje także okoliczności, które same przez się nie wyczerpują znamion przestępstwa, ale które mogą mieć znaczenie dla kwestii odpowiedzialności karnej. Należy tutaj wymienić fakt osiągnięcia korzyści majątkowej, co stanowi m.in. przesłankę wymierzenia kary grzywny obok kary pozbawienia wolności w myśl art. 33 § 2 kodeksu karnego.

Należy dalej zwrócić uwagę, że ustawodawca postawił Przewodniczącemu Komisji Weryfikacyjnej bardzo wysokie wymagania dotyczące treści sporządzanego przez niego raportu. Ustawodawca oczekuje jednoznacznego ustalenia faktu dokonania precyzyjnie określonych w ustawie czynów. Sporządzenie raportu wymaga zatem starannego dokonywania bardzo szczegółowych ustaleń faktycznych dotyczących samego faktu i okoliczności dokonania określonych czynów przez osoby objęte raportem. Granice działania Przewodniczącego Komisji Weryfikacyjnej wyznacza przy tym zasada prawdy materialnej oraz przepisy kodeksu cywilnego i kodeksu karnego, poddające pod ochronę dobra osobiste, a w szczególności dobre imię. Raport powinien zawierać wyłącznie ustalenia prawdziwe. Zawarte w raporcie ustalenia muszą być oparte na odpowiednio przekonujących dowodach. W sytuacjach, w których Przewodniczący Komisji Weryfikacyjnej nie ma pewności co do przeszłych zdarzeń, ale zachodzi uzasadnione podejrzenie popełnienia czynu zabronionego pod groźbą kary, powinien to zaznaczyć w tekście raportu. Z drugiej strony wymienione zasady dotyczące treści raportu nie stanowią same przez się w pełni wystarczających gwarancji praw jednostki. Przepisy ustawy nie zawierają rozwiązań, które wykluczałyby popełnianie błędów przy dokonywaniu ustaleń faktycznych, w konsekwencji w praktyce pojawia się poważne niebezpieczeństwo naruszenia przepisów ustawy poprzez zamieszczenie w raporcie informacji niezgodnych z prawdą, opartych na błędnych ustaleniach faktycznych.

Podstawą sporządzenia raportu są oświadczenia składane przez zainteresowane osoby na podstawie ustawy z 9 czerwca 2006 r., a także wszelkie inne dowody zgromadzone przez komisję w toku jej działalności. Osoba składająca oświadczenie, w którym przyznała się do podejmowania działań określonych w art. 67 ust. 1 ustawy z 9 czerwca 2006 r., nie wiedziała jednak, że fakty te zostaną podane do wiadomości publicznej w raporcie Przewodniczącego Komisji Weryfikacyjnej, instytucja raportu została bowiem wprowadzona ustawą z 14 grudnia 2006 r.

W myśl art. 70a ust. 1 ustawy z 9 czerwca 2006 r., przedmiotem raportu są „działania żołnierzy i pracowników WSI oraz wojskowych jednostek organizacyjnych realizujących zadania w zakresie wywiadu i kontrwywiadu wojskowego”. Z brzmienia tego przepisu nie wynika jasno, czy raport ma obejmować: 1) tylko informację o podjętych działaniach z jednoczesną anonimizacją danych osobowych sprawców tych działań, czy też 2) informację o podjętych działaniach wraz z danymi osobowymi osób, które podjęły te działania. Wymóg podania informacji „o osobach”, a więc o określonych imiennie osobach, został zawarty dopiero w art. 70a ust. 2 ustawy i dotyczy innych form sprawstwa. Można stąd próbować wyprowadzić wniosek *a contrario*, że w zakresie określonym w art. 70a ust. 1 raport nie powinien obejmować danych osobowych. Art. 70a ust. 1 nie upoważnia w każdym razie *expressis verbis* do podania informacji o działaniach i osobach,

ale wyłącznie do podania informacji o działaniach pewnej kategorii osób, nie zaś o działaniach konkretnych imiennie wskazanych osób. Obowiązek podania informacji o osobach, które dopuściły się nieprawidłowości, wynika z art. 70a ust. 1 ustawy jedynie *implicite*. W praktyce opublikowany raport zawierał jednak imiona i nazwiska osób, które dopuściły się działań określonych w wymienionym przepisie.

Ujawnienie danych osobowych określonych osób w raporcie sporządzonym przez Przewodniczącego Komisji Weryfikacyjnej, upublicznienie tych danych nie może być traktowane jednolicie, bez względu na charakter przypisywanych im działań. Podanie do wiadomości publicznej danych osób, które podejmowały działania objęte raportem, stanowi w każdym wypadku ingerencję w sferę autonomii informacyjnej jednostki. Jednocześnie podanie danych osób, którym zarzuca się w raporcie konkretne naruszenia prawa, może naruszać dobre imię tych osób i stanowi formę napiętnowania tych działań wobec opinii publicznej. Podanie do publicznej wiadomości danych osób, które podejmowały działania zgodne z ustawą, np. prowadziły tajną współpracę z przedsiębiorcą, nadawcą, redaktorem naczelnym, dziennikarzem lub podmiotem prowadzącym działalność wydawniczą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, nie musi naruszać dobrego imienia tych osób, choć stanowi zawsze poważną ingerencję w przysługującą im autonomię informacyjną.

Publikacja raportu stanowi formę ingerencji w sferę autonomii informacyjnej jednostki, a ponadto w wielu wypadkach może stanowić formę ingerencji w prawo do ochrony dobrego imienia. Nie ulega też wątpliwości, że ingerencja w postaci opublikowania raportu może stanowić poważną dolegliwość dla osób ujętych w raporcie. Dolegliwość ta musi jednak zostać zrelatywizowana do natury sporządzanego dokumentu. Dotyczy on bowiem m.in. osób pełniących służbę publiczną, które w szerszym stopniu muszą się liczyć z krytyką społeczną niż osoby zatrudnione w sektorze prywatnym. Z drugiej strony zawiera on również informacje o osobach, które nie pełniły takich funkcji, które mogą zasadnie oczekiwać od państwa ochrony ich autonomii informacyjnej i prawa do prywatności, a w szczególności zachowania w tajemnicy faktu współpracy z określonymi instytucjami publicznymi. Raport zawiera autorytatywne ustalenia i oceny Przewodniczącego Komisji Weryfikacyjnej, które powinny być oparte na solidnych dowodach, ale z drugiej strony nie zawsze muszą być postrzegane przez opinię publiczną jako całkowicie pewne i niekwestionowalne.

W tym kontekście raport z chwilą wydania postanowienia o jego podaniu do wiadomości publicznej staje się aktem władczym dotyczącym autonomii informacyjnej oraz prawa do ochrony dobrego imienia określonych imiennie osób, wymienionych w tym dokumencie. Akt ten władczo konkretyzuje sytuację prawną wymienionych w nich osób, które muszą znosić ingerencję państwa w sferę swoich praw.

4.2. Wnioskodawca zarzuca niezgodność ustawy z 14 grudnia 2006 r. z konstytucyjnym prawem do sądu, przy czym jako wzorce kontroli wskazuje: art. 45 ust. 1 w związku z art. 10, art. 78, art. 175 i art. 2 Konstytucji, art. 6 ust. 2 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284, ze zm.; dalej: Konwencja) i art. 14 ust. 2 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych (Dz. U. z 1977 r. Nr 38, poz. 167; dalej: Pakt). W ocenie Trybunału Konstytucyjnego treści normatywne wyprowadzane przez wnioskodawcę w zakresie prawa do sądu mają swoją podstawę w art. 45 ust. 1 Konstytucji, powoływanie art. 10, art. 78, art. 175 i art. 2 Konstytucji oraz art. 6 ust. 2 Konwencji i art. 14 ust. 2 Paktu dla wyprowadzenia tego prawa jest zbędne, dlatego też Trybunał Konstytucyjny pominął te przepisy w sentencji orzeczenia.

Trybunał Konstytucyjny wielokrotnie zwracał uwagę, że ingerencja władzy publicznej w sferę praw konstytucyjnych wymaga stworzenia gwarancji proceduralnych adekwatnych do charakteru tej ingerencji.

Z natury rzeczy procedura sporządzenia raportu na temat funkcjonowania określonych organów lub instytucji publicznych nie może podlegać nadmiernej formalizacji, jest też rzeczą naturalną, że autor raportu może opisywać i oceniać wykryte zjawiska negatywne, ingerując tym samym w sferę dóbr osobistych określonych osób. Nie można racjonalnie wymagać, aby każdy raport sporządzony dla organów władzy publicznej lub przez te organy, który – w świetle zadań postawionych autorowi raportu – mógłby w swojej treści piętnować określone działania osób pełniących służbę publiczną, poprzedzony był procedurą wzorowaną na procedurze sądowej. Konsekwentne stosowanie standardów proponowanych przez wnioskodawcę do wszelkich raportów piętnujących określone nieprawidłowości mogłoby istotnie utrudnić funkcjonowanie państwa. Jednocześnie każdy obywatel ma prawo dostępu do informacji i dokumentów publicznych. W zakresie, w jakim dokument nie zawiera informacji, które nie powinny być ujawnione ze względu na ochronę wartości konstytucyjnych, powinien on zostać podany do wiadomości publicznej albo udostępniony na podstawie ustaw regulujących dostęp do informacji publicznych, przy czym to, że raport krytykuje lub piętnuje imiennie określone osoby, nie uzasadnia samo przez się odmowy jego udostępnienia.

W tym kontekście należy zauważyć, że na tle innych raportów dotyczących funkcjonowania instytucji publicznych, raport sporządzany przez Przewodniczącego Komisji Weryfikacyjnej wyróżnia się pewnymi cechami szczególnymi. Po pierwsze, ustawodawca z góry ogranicza zakres raportu do pewnych sytuacji patologicznych. Podstawowym celem raportu jest nie tyle sporządzenie całościowej analizy i oceny działań Wojskowych Służb Informacyjnych, ile udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy służby te nie dopuszczały się ściśle określonych naruszeń prawa. Istotnym elementem raportu jest opis czynów wypełniających znamiona określonych przestępstw. Po drugie, ustawodawca wymaga jednoznacznego ustalenia faktu dokonania tych czynów. Po trzecie, ustawodawca dopuszcza, a w art. 70a ust. 2 ustawy z 9 czerwca 2006 r. wręcz zakłada ujawnienie danych osobowych imiennie określonych osób, którym przypisuje się zachowania niezgodne z prawem, odbierane negatywnie przez opinię publiczną. Po czwarte, ustawodawca nakazuje opublikowanie raportu w całości w określonym w ustawie zakresie przedmiotowym i podmiotowym. Wymienione cechy raportu powodują, że ustawodawca z góry zakłada, że akt ten będzie stanowił ingerencję w sferę praw konstytucyjnych, przy czym ingerencja ta osiąga istotny poziom dolegliwości dla zainteresowanych. Jednocześnie istnieje poważne ryzyko błędu przy dokonywaniu ustaleń faktycznych przedstawianych w raporcie.

W ocenie Trybunału Konstytucyjnego, przedstawione cechy specyficzne raportu Przewodniczącego Komisji Weryfikacyjnej powodują, że ustawodawca powinien stworzyć odpowiednie gwarancje proceduralne zapewniające skuteczną ochronę zainteresowanych przed zamieszczaniem w raporcie informacji niezgodnych z prawdą. Rozstrzygając sprawę, należy starannie wyważyć kolidujące wartości i interesy jednostkowe oraz ogólnospołeczne: autonomię informacyjną, prawo do ochrony dobrego imienia, prawo dostępu do informacji i dokumentów publicznych, prawo do dobrej administracji oraz konieczność zapewnienia praworządności i efektywnego działania aparatu państwowego. Ustawodawca nie może naruszać autonomii informacyjnej, prawa do ochrony dobrego imienia w imię prawa do dobrej administracji oraz prawa dostępu do dokumentów publicznych, nie może też naruszać prawa dostępu do dokumentów publicznych ani przyjmować rozwiązań przekreślających urzeczywistnianie prawa do dobrej administracji.

Konstytucja nie wyklucza publikacji raportu Przewodniczącego Komisji Weryfikacyjnej, zawierającego informacje na temat nieprawidłowości, jakich dopuściły się konkretne osoby pełniące służbę lub zatrudnione w WSI lub wojskowych jednostkach organizacyjnych realizujących zadania w zakresie wywiadu wojskowego lub kontrwywiadu wojskowego przed wejściem w życie ustawy o WSI. Jeżeli jednak ustawodawca postanawia, że sporządzony raport podlega publikacji bez uprzedniej anonimizacji zawartych w nim danych osobowych, to zasady sprawiedliwej procedury wymagają zapewnienia wszystkim zainteresowanym prawa do wysłuchania przed sporządzeniem raportu piętnującego ich działania, prawa dostępu do akt sprawy oraz prawa do kwestionowania w postępowaniu sądowym ustaleń zawartych w raporcie. Biorąc pod uwagę specyfikę ingerencji w dobre imię jednostki, należy zapewnić zainteresowanym możliwość skutecznej ochrony swoich praw jeszcze przed opublikowaniem raportu.

Nasuwa się pytanie, czy obowiązujące ustawy zapewniają te prawa. Jak wspomniano wyżej, zainteresowana osoba składa oświadczenie, w którym przyznaje się do podejmowania działań określonych w art. 67 ust. 1 ustawy z 9 czerwca 2006 r., przy czym czyniące to osoby nie wiedziały, że fakty te zostaną podane do wiadomości publicznej w raporcie Przewodniczącego Komisji Weryfikacyjnej.

Ustawa z 9 czerwca 2006 r. gwarantuje w pewnym zakresie prawo do wysłuchania osobom, które postanowiły złożyć stosowne oświadczenia. Art. 63 ust. 4 stanowi, że: „W przypadku powstania wątpliwości co do zgodności oświadczenia z prawdą, Komisja Weryfikacyjna informuje o tym osobę, która złożyła oświadczenie, a także informuje o możliwości złożenia wyjaśnień. W toku składania wyjaśnień Komisja Weryfikacyjna może zadawać pytania dotyczące przebiegu służby lub pracy, w tym postępowań prowadzonych z udziałem danej osoby. Z czynności złożenia wyjaśnień sporządza się protokół”.

Prawo do wysłuchania nie zostało natomiast zagwarantowane osobom, które – z takich czy innych powodów – nie złożyły oświadczenia. Dotyczy to osób, które zrezygnowały z ubiegania się o przyjęcie do służby w Służbie Kontrwywiadu Wojskowego lub Służbie Wywiadu Wojskowego, a także osób, co do których ustawa nie przewidywała składania oświadczeń, a które mogły zostać objęte sporządzanym raportem. Należą tu m.in. osoby, które współdziałały z żołnierzami i pracownikami WSI oraz wojskowych jednostek organizacyjnych realizujących zadania w zakresie wywiadu i kontrwywiadu wojskowego przed wejściem w życie ustawy o WSI.

Na tle ustawy z 9 czerwca 2006 r. mogła pojawić się wątpliwość, czy i w jakim zakresie do postępowania przed Komisją Weryfikacyjną stosuje się przepisy kodeksu postępowania administracyjnego. W praktyce Komisja Weryfikacyjna nie stosowała przepisów tej ustawy. W sytuacji, w której istnieje ustalona interpretacja przepisów lub jednolity sposób ich stosowania, Trybunał Konstytucyjny, badając zgodność aktów normatywnych z Konstytucją, przyjmuje za punkt wyjścia tę interpretację lub praktykę.

Jak słusznie zauważa Helsińska Fundacja Praw Człowieka, zainteresowani mogą dochodzić swoich praw za pomocą instrumentów cywilnoprawnych, wytaczając powództwo o ochronę dóbr osobistych, oraz za pomocą instrumentów prawnokarnych, wnosząc akt prywatnego oskarżenia w sprawie o zniesławienie. Trybunał Konstytucyjny podziela pogląd Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka, że instrumenty te nie zapewniają wystarczająco skutecznej ochrony zainteresowanym. Przede wszystkim nie pozwalają one na zapobieżenie naruszeniu praw jednostki przez publikację raportu. Instrumenty cywilnoprawne mogą być niedogodne dla zainteresowanych z uwagi na koszty postępowania cywilnego. Z tych względów w ocenie Trybunału Konstytucyjnego art. 70a ustawy z 9 czerwca 2006 r. w zakresie, w jakim nie przewiduje środków prawnych

umożliwiających uruchomienie skutecznej sądowej kontroli nad raportem Przewodniczącego Komisji Weryfikacyjnej, jest niezgodny z art. 45 ust. 1 Konstytucji.

4.3. Kolejny zarzut wnioskodawcy dotyczy naruszenia prawa dostępu do akt sprawy oraz prawa do żądania sprostowania oraz usunięcia informacji nieprawdziwych. Wnioskodawca wskazuje w tym zakresie jako podstawę kontroli art. 51 ust. 3 i 4 Konstytucji. Art. 51 ust. 3 Konstytucji stanowi: „Każdy ma prawo dostępu do dotyczących go urzędowych dokumentów i zbiorów danych. Ograniczenie tego prawa może określić ustawa”. Z kolei art. 51 ust. 4 stanowi: „Każdy ma prawo do żądania sprostowania oraz usunięcia informacji nieprawdziwych, niepełnych lub zebranych w sposób sprzeczny z ustawą”. Cytowane przepisy formułują generalne prawo dostępu do dokumentów urzędowych i zbiorów danych oraz prawo do żądania sprostowania oraz usunięcia informacji, bez względu na to, czy wobec zainteresowanego toczy się jakieś postępowanie prowadzone przez organy władzy publicznej.

Dostęp do akt sprawy przez strony postępowań oraz prawo żądania sprostowania lub usunięcia informacji nieprawdziwych, niepełnych lub zebranych w sposób sprzeczny z ustawą, zamieszczonych w aktach sprawy, w celu wydania indywidualnego rozstrzygnięcia, jest jednym ze standardów sprawiedliwego postępowania administracyjnego, które stanowią jeden z istotnych elementów zasady państwa prawnego, wyrażonej w art. 2 Konstytucji. W tym zakresie dochodzi do zbiegu ochrony wynikającej z art. 51 ust. 3 i 4 oraz art. 2 Konstytucji, a oba te przepisy muszą być odczytywane łącznie. Prawo dostępu do dokumentów w postępowaniu przed organami władzy publicznej wynika z art. 2 i art. 51 ust. 3 Konstytucji, z kolei prawo strony do wysłuchania w zakresie informacji zebranych przez organ prowadzący postępowanie w sprawie indywidualnej – z art. 2 i art. 51 ust. 4 Konstytucji.

W świetle przedstawionych wyżej argumentów, ustawa w interpretacji przyjętej przez organy ją stosujące nie gwarantuje zainteresowanym prawa dostępu do akt sprawy stanowiących podstawę zamieszczania informacji o podejmowanych przez nich działaniach w raporcie Przewodniczącego Komisji Weryfikacyjnej. Nie gwarantuje też prawa do wysłuchania w zakresie prawdziwości informacji zebranych przez Komisję Weryfikacyjną. Z drugiej strony ustawa z 9 czerwca 2006 r. nie wyklucza stosowania ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. 2002 r. Nr 101, poz. 926, ze zm.) do danych osobowych gromadzonych i przetwarzanych przez Komisję Weryfikacyjną w zbiorach danych objętych ustawą. Ustawa ta gwarantuje prawo do kontroli przetwarzania danych, które jej dotyczą, zawartych w zbiorach danych. Należy jednak przyznać, że ustawa o ochronie danych osobowych nie zapewnia wystarczającej ochrony interesów zainteresowanych w postępowaniu mającym na celu przygotowanie raportu. Z tych względów Trybunał Konstytucyjny uznał, że art. 70a ustawy z 9 czerwca 2006 r. w zakresie, w jakim nie przewiduje prawa dostępu do akt sprawy, jest niezgodny z art. 51 ust. 3 Konstytucji, a w zakresie, w jakim nie gwarantuje stronom prawa do wysłuchania w przedmiocie zebranych informacji, będących podstawą sporządzenia raportu Przewodniczącego Komisji Weryfikacyjnej, jest niezgodny z art. 51 ust. 4 Konstytucji.

4.4. W ocenie wnioskodawcy ustawa z 14 grudnia 2006 r. narusza zasadę domniemania niewinności wyrażoną w art. 42 ust. 3 Konstytucji. W myśl tego przepisu każdego uważa się za niewinnego, dopóki jego wina nie zostanie stwierdzona prawomocnym wyrokiem sądu.

Należy w związku z tym zauważyć, że zasada domniemania niewinności obowiązuje w postępowaniach zmierzających do wymierzenia kary. Tymczasem zaskarżona ustawa

nie przewiduje ani karania, ani nawet ustalania faktu popełnienia przestępstwa. Celem procedur ustawowych jest jedynie ujawnienie określonych w niej naruszeń prawa. Ustawa nie wiąże żadnych konsekwencji prawnych ze stwierdzeniem w raporcie popełnienia określonych czynów wymienionych w ustawie.

Ponadto, jednym z założeń ustawy jest abolicja występków popełnionych przez żołnierzy i funkcjonariuszy WSI. Jak wspomniano wyżej, osoby, które w złożonych oświadczeniach lub wyjaśnieniach składanych przed Komisją Weryfikacyjną ujawniły występki popełnione podczas i w związku z pełnieniem służby lub zatrudnieniem w WSI albo wojskowych jednostkach organizacyjnych realizujących zadania w zakresie wywiadu wojskowego lub kontrwywiadu wojskowego przed wejściem w życie ustawy o WSI, nie podlegają karze za taki występki. Warunkiem skorzystania z dobrodziejstwa abolicji – wprowadzonym w ustawie – jest ujawnienie popełnionego występkę w składanym oświadczeniu. Abolicja obejmuje jednak tylko te osoby, które w myśl przepisów ustawy mogły złożyć stosowne oświadczenie, nie obejmuje osób, które nie pełniły służby ani nie pracowały w WSI ani w wojskowych jednostkach organizacyjnych realizujących zadania w zakresie wywiadu wojskowego lub kontrwywiadu wojskowego, ale które współdziałały z funkcjonariuszami lub pracownikami WSI w popełnianiu występków, co może budzić wątpliwości z punktu widzenia zasady równości.

Jeżeli zainteresowany dopuścił się czynu stanowiącego przestępstwo i nie ujawnił tego w składanym oświadczeniu, to ujawnienie tego czynu w raporcie może oznaczać co najwyżej, że w ocenie Przewodniczącego Komisji Weryfikacyjnej istnieje uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa, ale nie przesądza w żaden sposób, o tym, jakie orzeczenia zostaną wydane w przyszłości przez sądy, które będą rozpoznawać sprawę karną.

W świetle przedstawionych argumentów art. 42 ust. 3 Konstytucji nie ma zastosowania w sytuacji unormowanej w ustawie. Z tego względu w ocenie Trybunału Konstytucyjnego zaskarżona ustawa nie jest niezgodna z wymienionym wzorcem konstytucyjnym.

4.5. Zdaniem wnioskodawcy ustawa z 14 grudnia 2006 r. narusza zakaz dyskryminacji i nie zapewnia równości wobec prawa.

Zgodnie z ustalonym orzecznictwem Trybunału – konstytucyjna zasada równości nakazuje jednakowe traktowanie podmiotów prawa w obrębie określonej klasy (kategorii). Wszystkie podmioty prawa charakteryzujące się w równym stopniu daną cechą istotną (relevantną) powinny być traktowane równo, a więc według jednakowej miary, bez różnicowań zarówno dyskryminujących jak i faworyzujących.

Ocena regulacji prawnej z punktu widzenia zasady równości wymaga rozważenia trzech kwestii. Po pierwsze należy rozważyć, czy można wskazać wspólną cechę istotną uzasadniającą równe traktowanie podmiotów prawa. Ustalenie to wymaga analizy celu i treści aktu normatywnego, w którym zawarta została kontrolowana norma prawna.

Po drugie, należy rozważyć, czy prawodawca różnicuje podmioty mające wspólną cechę istotną. Jeżeli prawodawca różnicuje podmioty prawa, które charakteryzują się wspólną cechą istotną, to wprowadza odstępstwo od zasady równości.

Po trzecie, należy rozważyć, czy ustanowione różnicowanie podmiotów podobnych jest dopuszczalne. Odstępstwo od nakazu równego traktowania podmiotów podobnych nie musi bowiem oznaczać naruszenia art. 32 Konstytucji. Odstępstwo takie jest dozwolone, jeżeli zostały spełnione następujące warunki:

1) kryterium różnicowania pozostaje w racjonalnym związku z celem i treścią danej regulacji;

2) waga interesu, któremu różnicowanie ma służyć, pozostaje w odpowiedniej proporcji do wagi interesów, które zostaną naruszone w wyniku wprowadzonego różnicowania;

3) kryterium różnicowania pozostaje w związku z innymi wartościami, zasadami czy normami konstytucyjnymi, uzasadniającymi odmienne traktowanie podmiotów podobnych.

Oceniając zasadność przedstawionych zarzutów, należy zwrócić uwagę, że ustawa z 14 grudnia 2006 r. dotyczy różnych kategorii osób:

1) osób, które w momencie wejścia w życie ustawy pełniły służbę w WSI lub były zatrudnione w WSI, a także byłych żołnierzy i były pracowników WSI lub wojskowych jednostek organizacyjnych realizujących zadania w zakresie wywiadu lub kontrwywiadu wojskowego;

2) osób współdziałających z żołnierzami i pracownikami WSI oraz wojskowych jednostek organizacyjnych realizujących zadania w zakresie wywiadu i kontrwywiadu wojskowego przed wejściem w życie ustawy o WSI prowadzącymi działania z zakresu wywiadu i kontrwywiadu wojskowego;

3) osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe w rozumieniu art. 2 ustawy o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe.

W ocenie wnioskodawcy wspólną cechą istotną uzasadniającą równe traktowanie jest wyrządzenie szkody przez organy władzy publicznej, a zaskarżona ustawa różnicuje tak wyodrębnioną grupę osób, gdyż osoby ujęte w raporcie są od początku stygmatyzowane społecznie, a jedynym środkiem dochodzenia naruszonych praw, jakim dysponują, jest powództwo o ochronę dóbr osobistych. Trybunał Konstytucyjny stwierdza, że z punktu widzenia rozpoznawanej sprawy zachodzą istotne różnice między osobami, które zajmowały kierownicze stanowiska państwowe lub które w momencie wejścia w życie ustawy pełniły służbę w WSI lub były zatrudnione w WSI oraz byłymi żołnierzami i byłymi pracownikami WSI lub wojskowych jednostek organizacyjnych realizujących zadania w zakresie wywiadu lub kontrwywiadu wojskowego z jednej strony, a osobami współdziałającymi z żołnierzami i pracownikami WSI oraz wojskowych jednostek organizacyjnych realizujących zadania w zakresie wywiadu i kontrwywiadu wojskowego z drugiej strony.

Osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe oraz osoby zatrudnione lub pełniące służbę w służbie publicznej muszą się liczyć z szerszą krytyką społeczną niż osoby zatrudnione w sektorze prywatnym. Z kolei osoby współdziałające z żołnierzami i pracownikami WSI oraz wojskowych jednostek organizacyjnych realizujących zadania w zakresie wywiadu i kontrwywiadu wojskowego mogły zasadnie oczekiwać od państwa ochrony ich autonomii informacyjnej i prawa do prywatności, a w szczególności zachowania w tajemnicy faktu współpracy z określonymi instytucjami publicznymi.

Ustawa wprowadza szczególne regulacje dotyczące osób, które w momencie wejścia w życie ustawy pełniły służbę w WSI lub były zatrudnione w WSI, a także byłych żołnierzy i były pracowników WSI lub wojskowych jednostek organizacyjnych realizujących zadania w zakresie wywiadu lub kontrwywiadu wojskowego. Regulacje te polegają na wprowadzeniu szczególnej procedury weryfikacji tych osób, jeżeli ubiegają się one o przyjęcie do służby w Służbie Kontrwywiadu Wojskowego lub w Służbie Wywiadu Wojskowego, a także szczególnych regulacji dotyczących ujawniania nieprawidłowości, których dopuściły się wymienione osoby. Wprowadzenie szczególnych rozwiązań dotyczących wymienionych kategorii osób znajduje uzasadnienie w specyfice funkcjonowania służb wywiadu i kontrwywiadu, a także w specyfice służby pełnionej w tych formacjach. Specyficzne rozwiązania wymagają przyjęcia specyficznych gwarancji praworządności procedur stosowanych wobec wymienionych osób. Podobnie osoby

zajmujące kierownicze stanowiska państwowe muszą liczyć się z możliwością piętnowania ich zachowań w dokumentach urzędowych.

Jednocześnie ustawa nie różnicuje w żaden sposób kategorii osób rzeczywiście poszkodowanych przez organy władzy publicznej. Osoby te mogą bowiem dochodzić odszkodowania na jednakowych zasadach na podstawie art. 77 ust. 1 Konstytucji. Wnioskodawca nie wykazał, że zaskarżone regulacje w zakresie, w jakim dotyczą osób, które zajmowały kierownicze stanowiska bądź były pracownikami lub pełniły służbę w WSI lub wojskowych jednostkach organizacyjnych realizujących zadania w zakresie wywiadu wojskowego lub kontrwywiadu wojskowego przed wejściem w życie ustawy o WSI, wprowadzają nieuzasadnione różnicowanie podmiotów mających wspólną cechę istotną.

Z przedstawionych względów Trybunał Konstytucyjny uznał, że nie ma podstaw do stwierdzenia niezgodności ustawy z 14 grudnia 2006 r. z art. 32 Konstytucji w zakresie, w jakim ustawy ta dotyczy osób, które: 1) były pracownikami lub pełniły służbę w WSI lub wojskowych jednostkach organizacyjnych realizujących zadania w zakresie wywiadu wojskowego lub kontrwywiadu wojskowego przed wejściem w życie ustawy o WSI; 2) zajmowały kierownicze stanowiska państwowe w rozumieniu art. 2 ustawy o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe.

Odmierna jest sytuacja osób, które nie zajmowały kierowniczych stanowisk, nie były zatrudnione i nie pełniły służby w WSI ani w wojskowych jednostkach organizacyjnych realizujących zadania w zakresie wywiadu wojskowego lub kontrwywiadu wojskowego przed wejściem w życie ustawy o WSI. Osoby te mogły zasadnie oczekiwać na ochronę ich autonomii informacyjnej. W ocenie Trybunału Konstytucyjnego mamy tutaj kategorię osób mających wspólną cechę istotną w zakresie ochrony ich autonomii informacyjnej. Wszystkie one powinny być traktowane równo w zakresie ochrony tego prawa. Tymczasem ustawodawca różnicuje te podmioty w zakresie ochrony autonomii, dopuszczając publikowanie w raporcie Przewodniczącego Komisji Weryfikacyjnej informacji o osobach, które wiedziały lub przewidywały i godziły się na to, że współuczestniczą w działaniach, o których mowa w art. 70a ust. 1 ustawy z 9 czerwca 2006 r. W ocenie Trybunału Konstytucyjnego rozwiązanie takie nie ma oparcia w wartościach i zasadach konstytucyjnych, przeciwnie – prowadzi do ich naruszenia. Nie ma powodów usprawiedliwiających tak daleko idącą ingerencję w prawa zagwarantowane w art. 47 Konstytucji. Nawet gdyby wymienione osoby miały dopuścić się przestępstwa, to odpowiednie środki działania w takiej sytuacji przewiduje kodeks postępowania karnego. Z tego względu Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że art. 70a ust. 2 ustawy z 9 czerwca 2006 r. jest niezgodny z art. 32 Konstytucji.

4.6. Zdaniem wnioskodawcy ustawa z 14 grudnia 2006 r. narusza art. 31 ust. 3 Konstytucji, ustanawiając ograniczenia praw konstytucyjnych, które nie służą realizacji żadnego z celów określonych w art. 31 ust. 3 Konstytucji. W myśl wymienionego przepisu konstytucyjnego ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane dla zapewnienia bezpieczeństwa państwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób.

Trybunał Konstytucyjny w związku z tym przypomina, że granice ingerencji organów władzy publicznej w sferę praw konstytucyjnych, określone w art. 31 ust. 3 Konstytucji, nie mogą być rozpatrywane jako całkowicie samodzielne wzorce kontroli konstytucyjności praw, ale muszą być zawsze odnoszone do konkretnych praw konstytucyjnych. Art. 31 ust. 3 nie wyznacza ogólnych granic działania władzy publicznej, lecz wyznacza granice ingerencji w konkretne prawa konstytucyjne zagwarantowane

w szczegółowych przepisach konstytucyjnych. Ocena, czy ustanowione ograniczenia praw konstytucyjnych mieszczą się w granicach określonych w art. 31 ust. 3 Konstytucji, jest możliwa tylko w odniesieniu do konkretnych praw zagwarantowanych w szczegółowych przepisach konstytucyjnych. Z tego względu Trybunał Konstytucyjny uznał, że art. 31 ust. 3 nie stanowi samodzielnie adekwatnego wzorca kontroli przepisów zaskarżonej ustawy.

Na marginesie Trybunał Konstytucyjny stwierdza, że nie podziela poglądu, iż ustawa z 14 grudnia 2006 r. nie realizuje żadnego z celów określonych w art. 31 ust. 3 Konstytucji. Analiza treści ustanowionych przepisów prowadzi do wniosku, że celem ustawy jest z jednej strony zapewnienie bezpieczeństwa państwa poprzez zbadanie prawidłowości i ustalenie zakresu ewentualnych nieprawidłowości działania służb wywiadu i kontrwywiadu wojskowego, a z drugiej strony – urzeczywistnienie prawa obywateli do informacji o działaniu organów władzy publicznej.

4.7. Kolejny zarzut dotyczy naruszenia godności człowieka. W ocenie Trybunału Konstytucyjnego, podstawę kontroli konstytucyjności regulacji dotyczących praw człowieka stanowią przede wszystkim szczegółowe przepisy konstytucyjne chroniące poszczególne prawa człowieka. Z uzasadnienia wniosku wynika, że w ocenie wnioskodawcy naruszenie godności człowieka wiąże się z naruszeniem podstawowych praw konstytucyjnych, zagwarantowanych w szczegółowych przepisach konstytucyjnych wskazanych przez wnioskodawcę jako podstawa kontroli. Trybunał Konstytucyjny podziela pogląd, że naruszenie tych praw może stanowić jednocześnie pogwałcenie godności człowieka. Nie uważa jednak za celowe powoływanie art. 30 Konstytucji jako odrębnej podstawy kontroli konstytucyjności prawa w sytuacji, w której ocena naruszenia tego przepisu sprowadza się do oceny zgodności badanej regulacji konstytucyjnej ze szczegółowymi prawami konstytucyjnymi konkretyzującymi ochronę godności człowieka.

4.8. Wnioskodawca zarzuca, że ustawa z 14 grudnia 2006 r. w zakresie, w jakim wprowadza kolejny wyjątek od zasady wieczystej ochrony danych identyfikujących osoby, które udzieliły pomocy w zakresie czynności operacyjno-rozpoznawczych wojskowym służbom specjalnym, jest niezgodna z art. 2 oraz art. 7 Konstytucji. Zdaniem wnioskodawcy ustanowione regulacje mogą przynieść nieobliczalne konsekwencje dla obronności państwa i bezpieczeństwa Sił Zbrojnych.

Trybunał Konstytucyjny w związku z tym stwierdza, że wnioskodawca nie wykazał, że z art. 2 i art. 7 Konstytucji wynika zasada wieczystej ochrony danych identyfikujących osoby, które udzieliły pomocy w zakresie czynności operacyjno-rozpoznawczych wojskowym służbom specjalnym. Art. 2 Konstytucji stanowi: „Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej”. Z kolei art. 7 Konstytucji stanowi: „Organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa”. Z cytowanych przepisów nie wynika zasada przywoływana przez wnioskodawcę. Z tego względu nie ma podstaw do stwierdzenia niezgodności ustawy z art. 2 oraz z art. 7 Konstytucji.

5. Przedmiotem rozważanych wyżej zarzutów przedstawionych przez wnioskodawcę jest cała ustawa z 14 grudnia 2006 r. Z uzasadnienia wniosku wynika, że zarzuty odnoszące się do całej ustawy dotyczą w swojej istocie przede wszystkim treści normatywnych zawartych w szczegółowych przepisach objętych wnioskiem.

W ocenie Trybunału Konstytucyjnego rozważane wyżej zarzuty pominięcia określonych regulacji dotyczących postępowania mającego na celu przygotowanie

i opublikowanie raportu Przewodniczącego Komisji Weryfikacyjnej należy wiązać z art. 70a ustawy z 9 czerwca 2006 r., dodaną ustawą z 14 grudnia 2006 r., ponieważ wymieniony artykuł normuje zagadnienia związane z przygotowaniem raportu. Z tego względu Trybunał Konstytucyjny stwierdził niekonstytucyjność tego właśnie przepisu z Konstytucją. W pozostałym zakresie Trybunał Konstytucyjny postanowił umorzyć postępowanie ze względu na zbędność wydania wyroku.

Wobec uznania zasadności niektórych zarzutów i stwierdzenia przez Trybunał Konstytucyjny niekonstytucyjności niektórych zaskarżonych przepisów, nie zachodzi potrzeba szerszej analizy całej ustawy, do której wnioskodawca odnosi zarzuty uznane za zasadne w odniesieniu do niektórych przepisów szczegółowych.

6. Druga grupa zarzutów sformułowanych przez wnioskodawcę została skierowana przeciwko różnym przepisom ustawy z 9 czerwca 2006 r.

6.1. W ocenie wnioskodawcy art. 70a ust. 1 ustawy z 9 czerwca 2006 r. określa zakres przedmiotowy raportu w sposób naruszający zasady określoności regulacji prawnych oraz legalizmu działania władz państwowych. Ich zdaniem nie można precyzyjnie określić zakresu działania WSI przed 2003 r., a ponadto wyrażenie „działania wykraczające poza sferę obronności i bezpieczeństwa państwa” ma charakter niedookreślony.

Należy w związku z tym zauważyć, że podstawę prawną działania Wojskowych Służb Informacyjnych przed 2003 r. stanowił art. 15 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1992 r. Nr 4, poz. 16, ze zm.) wprowadzony ustawą z dnia 25 października 1991 r. o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 113, poz. 491) z dniem 9 grudnia 1991 r. Wymieniony przepis stanowił w ustępie 1: „Wojskowe służby informacyjne wykonują zadania związane z rozpoznawaniem i przeciwdziałaniem zagrożeniom godzącym w obronność Państwa oraz naruszeniom tajemnicy państwowej w zakresie obronności, jak również przygotowują dla organów państwowych informacje i analizy istotne dla obronności Państwa”. Ustalając znaczenie tego przepisu w uchwale z 16 stycznia 1996 r., sygn. W. 12/94, w sprawie ustalenia powszechnie obowiązującej wykładni art. 15 ust. 1, 2 i 3 ustawy z 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej, Trybunał Konstytucyjny zwracał uwagę, że „Ustawodawca w art. 15 ust. 1 wyraźnie określa zadania Wojskowych Służb Informacyjnych w ten sposób, że:

- 1) ogranicza te zadania wyłącznie do dziedziny obronności Państwa;
- 2) wskazuje, iż wykonywane w tej dziedzinie przez WSI zadania polegają jedynie na rozpoznawaniu i przeciwdziałaniu zagrożeniom oraz naruszeniom tajemnicy państwowej, jak również na przygotowaniu informacji i analiz” (OTK ZU nr 1/1996, poz. 4, s. 50).

Przepisy ustawy z 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej określały jednoznacznie zakres działania Wojskowych Służb Informacyjnych. Wnioskodawca na s. 16 swego wniosku przyznaje zresztą, że: „WSI zawsze były legalną służbą specjalną demokratycznego państwa, działającą na podstawie przepisów ustawowych, nie tylko od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 9 lipca 2003 r. o Wojskowych Służbach Informacyjnych (Dz.U. Nr 139, poz. 1326 z późn. zm.)”.

W ocenie Trybunału Konstytucyjnego terminy „obronność państwa” i „bezpieczeństwo Sił Zbrojnych RP” charakteryzują się odpowiednią precyzją dla potrzeb określania zakresu działania organów władzy publicznej. Każda nazwa w języku naturalnym cechuje się pewnym stopniem niedookreśloności, co wiąże się z istotą samego języka. Osiągnięcie wyższego stopnia precyzji przy redagowaniu tekstów aktów

normatywnych nie jest możliwe. Ryzyko arbitralnego działania organów władzy publicznej pojawia się przede wszystkim w sytuacjach, w których prawo nie przewiduje sądowej kontroli stosowania prawa przez organy władzy wykonawczej. Trybunał Konstytucyjny uznał art. 70a ustawy z 9 czerwca 2006 r. za niezgodny z art. 45 ust. 1 Konstytucji w zakresie, w jakim nie przewiduje środków prawnych umożliwiających uruchomienie sądowej kontroli decyzji o podaniu do publicznej wiadomości danych osobowych objętych raportem Przewodniczącego Komisji Weryfikacyjnej. Rozstrzygnięcie ewentualnych wątpliwości interpretacyjnych, jakie mogłyby powstać na tle stosowania analizowanego wyrażenia, powinno należeć do sądów. Sądowa kontrola stosowania art. 70a ustawy z 9 czerwca 2006 r. przez Komisję Weryfikacyjną i jej Przewodniczącego powinna istotnie ograniczyć negatywne konsekwencje nieuniknionej nieostrości wyrażen używanych przez ustawodawcę, eliminując ryzyko arbitralnego działania organów władzy publicznej. Dlatego Trybunał Konstytucyjny nie podzielił poglądu wnioskodawcy o niezgodności ustawy z 9 czerwca 2006 r. z zasadą określoności regulacji prawnych oraz z zasadą legalizmu działalności władz państwowych.

6.2. Według wnioskodawcy art. 70a ust. 2 ustawy z 9 czerwca 2006 r. określa zbyt szeroko zakres podmiotowy raportu Przewodniczącego Komisji Weryfikacyjnej, a w konsekwencji przepis ten jest niezgodny z art. 2, art. 7 i art. 30 Konstytucji.

Zaskarżony przepis nakazuje zamieszczenie w raporcie Przewodniczącego Komisji Weryfikacyjnej informacji:

1) o osobach współdziałających z żołnierzami i pracownikami WSI oraz wojskowych jednostek organizacyjnych realizujących zadania w zakresie wywiadu i kontrwywiadu wojskowego przed wejściem w życie ustawy o WSI prowadzącymi działania, o których mowa w ust. 1,

2) o osobach, które, współdziałając z żołnierzami i pracownikami WSI oraz wojskowych jednostek organizacyjnych realizujących zadania w zakresie wywiadu i kontrwywiadu wojskowego przed wejściem w życie ustawy o WSI, nakłaniały do popełnienia czynów w zakresie działań, o których mowa w ust. 1, ułatwiały ich popełnienie lub poprzez uzależnienie od siebie polecały ich wykonanie

– jeżeli osoby te wiedziały lub przewidywały i godziły się na to, że współuczestniczą w działaniach, o których mowa w art. 70a ust. 1 ustawy z 9 czerwca 2006 r.

Warunkiem zamieszczenia wymienionych informacji jest to, że zainteresowane osoby wiedziały, że współuczestniczą w określonych w ustawie działaniach, albo przewidywały i godziły się na to, że współuczestniczą w tych działaniach. Z treści tego przepisu wynika jednoznacznie, że Przewodniczący Komisji może zamieścić informacje określone w art. 70a ust. 2 ustawy z 9 czerwca 2006 r. tylko wtedy, gdy ma odpowiednio przekonujące dowody, z których wynika w sposób niebudzący wątpliwości, że określone osoby wiedziały albo przewidywały i godziły się na to, że współuczestniczą w określonych działaniach. To, że dana osoba nie wiedziała albo nie przewidywała, że współuczestniczy w określonych działaniach, albo przewidywała, że współuczestniczy w określonych działaniach ale nie godziła się na to, wyklucza zamieszczenie stosownej informacji w raporcie. Podobnie brak przekonujących dowodów, że dana osoba wiedziała albo przewidywała i godziła się na to, że współuczestniczy w określonych działaniach, wyklucza zamieszczenie stosownej informacji w raporcie.

Wnioskodawca, uzasadniając zarzucaną niezgodność z Konstytucją, ogranicza się do stwierdzenia, że zaskarżony przepis daleko ingeruje w prawa i wolności jednostki. Nie wyjaśniają jednak, jakie treści normatywne wiążą z art. 2, art. 7 i art. 30 Konstytucji, ani na czym ma polegać naruszenie norm konstytucyjnych wyrażonych w tych przepisach. Z tego względu Trybunał Konstytucyjny, biorąc m.in. pod uwagę zasadę domniemania

konstytucyjności ustawy, nie znalazł podstaw do stwierdzenia niezgodności zaskarżonego przepisu ze wskazanymi wzorcami konstytucyjnymi.

6.3. W ocenie wnioskodawcy art. 70d ust. 1 ustawy z 9 czerwca 2006 r. pozwala na sporządzanie uzupełnień raportów Komisji Weryfikacyjnej bez żadnych ograniczeń co do czasu oraz ich zakresu, a tym samym stwarza możliwość nieograniczonego w czasie działania Komisji Weryfikacyjnej, co prowadzi do naruszenia art. 2 oraz art. 7 Konstytucji. Wnioskodawca również w tym wypadku nie precyzuje, jakie normy prawne wyprowadza z przepisów konstytucyjnych wskazanych jako podstawa kontroli, ani nie wyjaśnia, na czym miałyby polegać naruszenie tych norm.

Ustawa istotnie nie określa czasu działania Komisji Weryfikacyjnej. Art. 63 ust. 8 ustawy z 9 czerwca 2006 r. stanowi jedynie: „Prezes Rady Ministrów określi, w drodze zarządzenia, termin zakończenia działalności Komisji Weryfikacyjnej”. Z przepisów ustawy można wyciągnąć wniosek, że Prezes Rady Ministrów nie może określić terminu zakończenia działalności Komisji Weryfikacyjnej dowolnie, ale ma obowiązek zrobić to w taki sposób, aby umożliwić komisji realizację jej ustawowych zadań. W tym czasie komisja może uzupełniać pierwotny raport, ale samo uzupełnianie raportu nie uzasadnia przedłużania prac komisji.

W ocenie Trybunału Konstytucyjnego nie ma podstaw do stwierdzenia niezgodności zaskarżonego przepisu z art. 2 i art. 7 Konstytucji.

6.4. Wnioskodawca zarzuca, że art. 70d ust. 2 ustawy z 9 czerwca 2006 r. pozwala na sporządzanie uzupełnień Szefowi SKW oraz Szefowi SWW, a tym samym stwarza możliwość prowadzenia nieograniczonej w czasie weryfikacji żołnierzy, pracowników WSI oraz osób z nimi współpracujących, co prowadzi do naruszenia art. 2 oraz art. 7 Konstytucji. Zdaniem wnioskodawcy w demokratycznym państwie nie może być dopuszczalne przyznanie uprawnień quasi-sądowych organowi administracyjnemu, który może z nich korzystać w dowolnym czasie.

Sporządzenie raportu na temat nieprawidłowości działania określonych elementów aparatu państwowego należy do kompetencji organów władzy wykonawczej. Konstytucja nie zabrania ustawodawcy powierzania takiej kompetencji organom tej władzy. Zasada demokratycznego państwa prawnego nie wyznacza też ram czasowych działalności organów wyposażonych w takie kompetencje. Kompetencje w zakresie ujawniania nieprawidłowości co do zasady nie podlegają ograniczeniom czasowym, przeszkodę w tym zakresie może stanowić przedawnienie karalności określonych czynów. Z tego względu Trybunał Konstytucyjny nie stwierdził niezgodności art. 70d ust. 2 ustawy z 9 czerwca 2006 r. z art. 2 i art. 7 Konstytucji.

Z punktu widzenia Konstytucji istotne znaczenie ma natomiast zagwarantowanie odpowiednich praw proceduralnych osobom, których działania mogą zostać napiętnowane w raporcie. Wymienione wyżej gwarancje dotyczące prawa do wysłuchania oraz prawa do sądu muszą zostać zapewnione również w zakresie sporządzania uzupełnień do raportu.

6.5. W ocenie wnioskodawcy art. 62 ust. 2a ustawy z 9 czerwca 2006 r. w zakresie, w jakim przewiduje możliwość przekazania przez Marszałka Sejmu sprawozdania Komisji Likwidacyjnej bliżej nieokreślonym „innym organom państwowym realizującym zadania w zakresie bezpieczeństwa lub obronności państwa”, jest niezgodny z art. 2 i art. 7 Konstytucji, przez swoje niedbałe i nieprecyzyjne sformułowanie.

Stopień wymaganej precyzji regulacji zależy m.in. od specyfiki normowanej dziedziny. W szczególności regulacje dotyczące praw konstytucyjnych muszą spełniać wyższe wymogi precyzji niż unormowania dotyczące wyłącznie spraw organizacyjnych

w obrębie aparatu państwowego. Szczególna precyzja wymagana jest w dziedzinie prawa represyjnego. Zaskarżony przepis dotyczy jednak wyłącznie przepływu dokumentów w obrębie aparatu państwowego. Termin „realizującym zadania w zakresie bezpieczeństwa lub obronności państwa” określa z wymaganą precyzją zakres organów, które mogą otrzymać sprawozdanie Komisji Likwidacyjnej. Nie można podzielić poglądu, że zaskarżony przepis nie spełnia wymogu precyzji regulacji prawnych.

W uzasadnieniu wniosku jego autorzy starają się wykazać niespójność między zaskarżonym przepisem a przepisami ustawy z dnia 22 stycznia 1999 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. z 2005 r. Nr 196, poz. 1631, ze zm.). Należy w związku z tym przypomnieć, że treść ustaw nie może przesądzać o interpretacji przepisów konstytucyjnych. Ustawa musi być zgodna z Konstytucją; treść Konstytucji jako najwyższego aktu prawnego jest ustalana w sposób autonomiczny bez odwoływania się do sposobu jej konkretyzacji w ustawach zwykłych. W kompetencjach Trybunału Konstytucyjnego nie leży orzekanie o niespójności jednej ustawy z inną ustawą; kwestie niespójności między dwiema ustawami mogą stanowić przedmiot sygnalizacji kierowanych do organów stanowiących prawo.

6.6. W ocenie wnioskodawcy art. 63 ust. 4a i art. 67 ust. 5 ustawy z 9 czerwca 2006 r. w zakresie, w jakim przyznają prawo do samodzielnego dysponowania wolą wypowiedzenia się w procesie weryfikacyjnym oraz udzielają automatycznego zwolnienia z obowiązku zachowania tajemnicy, są sprzeczne z art. 2 i art. 7 Konstytucji przez to, że naruszają zasady określoności prawa oraz poprawnej legislacji.

Art. 63 ust. 4 ustawy z 9 czerwca 2006 r. stanowi: „ W przypadku powstania wątpliwości co do zgodności oświadczenia z prawdą, Komisja Weryfikacyjna informuje o tym osobę, która złożyła oświadczenie, a także informuje o możliwości złożenia wyjaśnień. W toku składania wyjaśnień Komisja Weryfikacyjna może zadawać pytania dotyczące przebiegu służby lub pracy, w tym postępowań prowadzonych z udziałem danej osoby. Z czynności złożenia wyjaśnień sporządza się protokół”.

Z kolei art. 67 ust. 5 ustawy z 9 czerwca 2006 r. stanowi, że przy składaniu oświadczeń, o których mowa w art. 67 ust. 1 i 3, oraz wyjaśnień, o których mowa w art. 63 ust. 4 i 4a, osoby je składające są zwolnione z mocy prawa z obowiązku zachowania tajemnicy państwowej i służbowej.

W uzasadnieniu wniosku, grupa posłów zwraca uwagę, że oba przepisy stwarzają niebezpieczeństwo ujawnienia informacji niejawnych. Takie stwierdzenie nie stanowi argumentu uzasadniającego zarzut naruszenia wymogu określoności regulacji prawnych. Wnioskodawca nie przedstawił przekonujących argumentów na poparcie sformułowanego zarzutu i nie wyjaśnia, na czym mogą polegać trudności w zakresie ustalenia znaczenia obu przepisów. Teoretycznie nie można wykluczyć powstania w przyszłości sporów co do sposobu interpretacji obu tych przepisów w procesie stosowania ustawy. W ocenie Trybunału Konstytucyjnego oba przepisy zostały jednak zredagowane w sposób zrozumiały dla adresatów i wystarczająco precyzyjny.

6.7. Zdaniem wnioskodawcy, art. 70c ust. 4 ustawy z 9 czerwca 2006 r. w zakresie, w jakim pozwala Prezydentowi RP na upublicznienie raportu Komisji Weryfikacyjnej, jest niezgodny z art. 2, art. 7 w związku z art. 126 ust. 2 i 3 oraz z art. 134 Konstytucji. Wnioskodawca nie określa natomiast norm konstytucyjnych, które wyprowadza z przepisów wskazanych jako wzorce kontroli. Uzasadniając przedstawiony zarzut, wnioskodawca przytacza szeroko treść przepisów ustawy o ochronie informacji niejawnych. Z uzasadnienia wniosku wynika, że – w ocenie wnioskodawcy – zachodzi

sprzeczność między zaskarżonym przepisem a przepisami ustawy o ochronie informacji niejawnych.

Art. 70c ust. 4 ustawy z 9 czerwca 2006 r. stanowi: „Postanowienie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej o podaniu Raportu do publicznej wiadomości jest równoznaczne ze zniesieniem klauzuli tajności w rozumieniu art. 21 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 22 stycznia 1999 r. o ochronie informacji niejawnych (...)”. Art. 70c ust. 4 ustawy z 9 czerwca 2006 r. wyklucza stosowanie ustawy o ochronie informacji niejawnych do postanowienia Prezydenta o podaniu raportu do wiadomości publicznej.

Należy w związku z tym zauważyć, że ustawodawca ma prawo wprowadzania wyjątków w ustanowionej przez siebie ustawie od zasad ustanowionych w innych, wcześniejszych ustawach. To, czy dotychczasowe ustawodawstwo zezwala, czy też nie, na podanie określonych informacji do wiadomości publicznej, nie ma żadnego znaczenia z punktu widzenia oceny konstytucyjności nowej regulacji. Ponadto, ze wskazanych wzorców konstytucyjnych nie wynikają żadne zasady dotyczące ochrony informacji niejawnych. Wskazane przepisy konstytucyjne nie stanowią adekwatnej podstawy do oceny zaskarżonego przepisu.

6.8. W ocenie wnioskodawcy art. 70c ustawy z 9 czerwca 2006 r. jest niezgodny z art. 10 i art. 7 Konstytucji przez to, że narusza zasadę równowagi władz i zasadę legalizmu. Jego zdaniem ustawowy obieg informacji stanowi ingerencję w sferę władzy sądowniczej.

Art. 70c ust. 1-3 ustawy z 9 czerwca 2006 r. stanowi:

„1. Przewodniczący Komisji Weryfikacyjnej niezwłocznie przekazuje Raport Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej, Prezesowi Rady Ministrów i wiceprezesom Rady Ministrów.

2. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej przekazuje Raport Marszałkowi Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Marszałkowi Senatu Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, po zasięgnięciu opinii Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Marszałka Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, podaje Raport do publicznej wiadomości w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej Monitor Polski”.

Zasada podziału władzy nie tylko nie zakazuje przekazywania informacji i dokumentów przez jedne organy władzy publicznej innym organom, ale wręcz wymaga zapewnienia tym organom dostępu do informacji i dokumentów publicznych, tak aby poszczególne organy mogły efektywnie wykonywać swoje kompetencje. Dotyczy to w szczególności dokumentów, które mają zostać podane do wiadomości publicznej. Przekazanie raportu Przewodniczącego Komisji Weryfikacyjnej organom wymienionym w art. 70c ustawy z 9 czerwca 2006 r. w żaden sposób nie dotyka kompetencji organów władzy sądowniczej.

6.9. Wnioskodawca wyraża pogląd, że art. 70c ust. 2 i 3 ustawy z 9 czerwca 2006 r. w zakresie, w jakim przewiduje zasięgnięcie przez Prezydenta RP opinii Marszałka Sejmu i Marszałka Senatu, nie wprowadzając żadnych konsekwencji prawnych w razie opinii negatywnej, narusza zasadę podziału władzy wyrażoną w art. 10 Konstytucji, a ponadto narusza art. 2 Konstytucji, stanowiąc przykład niedbałego ustawodawstwa. Należy podkreślić, że zgodnie z wolą wnioskodawcy w rozpoznawanej sprawie art. 70c ust. 2 i 3 ustawy z 9 czerwca 2006 r. jest przedmiotem kontroli wyłącznie w zakresie, w jakim przewiduje zasięgnięcie przez Prezydenta RP opinii Marszałka Sejmu i Marszałka Senatu. Poza zakresem kognicji Trybunału Konstytucyjnego pozostają wszelkie inne treści normatywne zawarte w tym przepisie.

Ustawa z 9 czerwca 2006 r. nakłada na Prezydenta obowiązek podania raportu, o którym mowa w art. 70a tej ustawy, do publicznej wiadomości w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej Monitor Polski. Prezydent przed podaniem raportu do publicznej wiadomości ma obowiązek zasięgnięcia opinii Marszałka Sejmu i Marszałka Senatu. Na tym tle może pojawić się wątpliwość co do zakresu kompetencji Prezydenta oraz znaczenia opinii Marszałka Sejmu i Marszałka Senatu. Zasięganie opinii ma sens przede wszystkim wtedy, gdy organ zasięgający opinii ma dokonać wyboru jednego z możliwych rozstrzygnięć, tymczasem brzmienie art. 70c ustawy może sugerować, że podanie raportu do publicznej wiadomości jest kompetencją całkowicie związaną, która musi zostać wykonana bez względu na treść wyrażonych opinii. Z drugiej strony przedmiotem publikacji jest raport o zakresie przedmiotowym i podmiotowym określonym w art. 70a ustawy z 9 czerwca 2006 r. Nasuwa się w związku z tym pytanie, co powinien zrobić Prezydent w sytuacji, gdy treść raportu wykracza poza zakres określony w ustawie. Wprowadzenie obowiązku zasięgnięcia opinii może sugerować, że Prezydent ma w opisanym przypadku prawo decydowania w pewnym zakresie, a przedmiotem opinii wyrażanej przez Marszałka Sejmu i Marszałka Senatu jest właśnie treść tej decyzji. Analiza przepisów ustawy prowadzi do wniosku, że Prezydent powinien podać do publicznej wiadomości raport w zakresie określonym w art. 70a ustawy, publikowany raport nie powinien natomiast zawierać informacji wykraczających poza zakres określony w wymienionym przepisie. Prezydent Rzeczypospolitej powinien zatem ustalić, czy przekazany dokument jest raportem, o którym mowa w art. 70a ustawy z 9 czerwca 2006 r., oraz czy informacje zawarte w tym dokumencie mieszczą się w zakresie określonym w tym przepisie i z tego względu podlegają podaniu do publicznej wiadomości.

Konstytucja nie zakazuje ustawodawcy przyznawania organom władzy publicznej prawa do wyrażania niewiążącej opinii przed wykonaniem kompetencji władczej przez inny organ władzy publicznej. Konstytucja powierza zresztą sama takie kompetencje niektórym organom (art. 98 ust. 4 zdanie pierwsze, art. 122 ust. 4, art. 190 ust. 3 zdanie trzecie, art. 204 ust. 1 pkt 2 Konstytucji). Zasada podziału władzy nie wyklucza w szczególności zasięgania przez organ władzy wykonawczej opinii przewodniczących izb parlamentu przy wykonywaniu niektórych kompetencji.

W świetle powyższych uwag sposób zredagowania zaskarżonego przepisu może budzić wątpliwości co do zakresu kompetencji Prezydenta RP przy podawaniu raportu do publicznej wiadomości. Ustawa powinna jednoznacznie określać, czy i jakim zakresie Prezydent może postanowić o niepodawaniu do publicznej wiadomości informacji niejawnych zawartych w raporcie, które wykraczają poza treść art. 70a ustawy z 9 czerwca 2006 r. W ocenie Trybunału Konstytucyjnego nie można jednak zgodzić się z poglądem, że zaskarżony przepis stanowi przykład niedbałego prawodawstwa w zakresie, w jakim przewiduje zasięgnięcie opinii Marszałka Sejmu i Marszałka Senatu.

7. Ustalanie konsekwencji orzeczenia stwierdzającego niekonstytucyjność określonych przepisów należy w pierwszej kolejności do organów stosujących te przepisy. Trybunał Konstytucyjny, rozstrzygając o konstytucyjności zaskarżonych aktów normatywnych, bierze jednak pod uwagę skutki wydawanych orzeczeń tym bardziej, że skutki te mogą mieć znaczenie dla samej treści rozstrzygnięcia. Trybunał Konstytucyjny w związku z tym zwraca uwagę na niektóre skutki orzeczenia.

W rozpoznawanej sprawie Trybunał Konstytucyjny stwierdził niekonstytucyjność art. 70a ustawy z 9 czerwca 2006 r. w zakresie, w jakim przepis ten pomija określone regulacje. Wyrok Trybunału Konstytucyjnego potwierdza konstytucyjny obowiązek uzupełnienia ustawy o odpowiednie regulacje, zawierające niezbędne gwarancje

konstytucyjnych praw jednostki. Ustawodawca ma przy tym swobodę wyboru odpowiednich rozwiązań, w granicach wyznaczonych przez zasady i normy konstytucyjne. Trybunał Konstytucyjny nie ma kompetencji, aby wskazywać ustawodawcy regulacje prawne, które odpowiadają wymogom konstytucyjnym.

W ocenie Trybunału Konstytucyjnego raport Przewodniczącego Komisji Weryfikacyjnej i jego uzupełnienia sporządzone w oparciu o dotychczasowe przepisy, nie zawierające wymaganych gwarancji konstytucyjnych, mogą naruszać prawa osób w nim ujętych. Z tego względu, do czasu uzupełnienia przez ustawodawcę ustawy oraz przeprowadzenia odpowiednich postępowań na podstawie nowych unormowań, organy władzy publicznej powinny wstrzymać się z podawaniem do publicznej wiadomości pełnej wersji uzupełnień raportu Przewodniczącego Komisji Weryfikacyjnej bez uprzedniej anonimizacji danych osób objętych raportem. Uzupełnienia do raportu mogą zostać podane do publicznej wiadomości bez takiej anonimizacji dopiero po zapewnieniu osobom zainteresowanym odpowiednich gwarancji proceduralnych.

Konsekwencją stwierdzenia niekonstytucyjności art. 70a ust. 2 ustawy z 9 czerwca 2006 r. jest powstanie sytuacji, w której brak jest podstaw prawnych do podawania do wiadomości publicznej danych osób wymienionych w tym przepisie. W konsekwencji publikacja uzupełnień raportu w tym zakresie podmiotowym wymagałaby uprzedniej anonimizacji danych konkretnych osób wymienionych w art. 70a ust. 2 ustawy z 9 czerwca 2006 r.

Publikacja raportu Przewodniczącego Komisji Weryfikacyjnej (M. P. z 2007 r. Nr 11, poz. 110) wywołała nieodwracalne skutki dla osób objętych raportem. Konsekwencją stwierdzenia niekonstytucyjności wymienionych wyżej przepisów ustawy jest otwarcie drogi do dochodzenia odszkodowań z tytułu ewentualnych szkód niemajątkowych i majątkowych wyrządzonych zastosowaniem niekonstytucyjnej regulacji prawnej.

Z przedstawionych względów Trybunał Konstytucyjny orzekł jak w sentencji.